

**UCHWAŁA NR XXXI/191/2021
RADY MIEJSKIEJ W ŁAZACH**

z dnia 24 listopada 2021 r.

**w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łazy na lata
2021 - 2027”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 1372 z późn. zm.), oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2020r., poz. 1876 z późn. zm.) - **Rada Miejska w Łazach uchwala co następuje:**

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łazy na lata 2021 - 2027 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łaz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Łazach

Anna Staniaszek

Załącznik do uchwały Nr XXXI/191/2021
Rady Miejskiej w Łazach
z dnia 24 listopada 2021 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łazy na lata 2021 – 2027

Spis treści

I. Wprowadzenie.

- I. 1) Podstawa opracowania i metodyka pracy nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łazy na lata 2021 - 2027.
- I. 2) Zgodność celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
  - I. 2.1) Samorządowe dokumenty strategiczne.
  - I. 2.2) Krajowe dokumenty strategiczne.
  - I. 2.3) Unijne dokumenty strategiczne.

II. Diagnoza.

- II. 1.1) Informacje ogólne i położenie.
- II. 1.2) Demografia.
- II. 1.3) Opieka zdrowotna i bezpieczeństwo.
- II. 1.4) Rynek pracy.
- II. 1.5) Kultura, edukacja, sport i rekreacja.

III. Analiza problemów społecznych i zasobów pomocy społecznej.

- III. 1) Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej.
- III. 2) Główne problemy z zakresu pomocy społecznej.
- III. 3) Świadczenia pomocy społecznej.
- III. 4) Bezrobocie a pomoc społeczna.
- III. 5) Uzależnienia i przemoc w rodzinie.
- III. 6) Wspieranie rodziny i asystentura.
- III. 7) Osoby starsze, niesamodzielne i z niepełnosprawnością.
- III. 8) Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz świadczenia wychowawcze.

IV. Analiza SWOT.

- IV. 1) Misja Gminy Łazy.
- IV. 2) Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań.
- IV. 3) Harmonogram realizacji celów operacyjnych w latach 2021 - 2027.

V. Monitoring i ewaluacja Strategii.

I. Wprowadzenie

1. Podstawa opracowania i metodyka pracy nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Łazy na lata 2021 - 2027.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Łazy na lata 2021 -2027 została opracowana dla wyznaczenia celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań mających w efekcie przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, a w szczególności tych osób, które są zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Przedstawiona strategia została opracowana przez zespół pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Łazach.

Głównym celem przy opracowywaniu przedstawionego dokumentu była analiza i ocena zjawisk, które łączą się z zapotrzebowaniem na realizację szeroko rozumianej polityki społecznej. Najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie gminy Łazy zostały zdiagnozowane na podstawie danych statystycznych i sprawozdań będących w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Łazach oraz innych instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.

Dodatkowo przeprowadzono analizę strategiczną opartą na identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Z opracowanej diagnozy wyłaniają się konkretne problemy, nad którymi powinna skupić się polityka społeczna miasta i gminy Łazy. Strategia stanowi podstawę do podejmowania zintegrowanych działań rozwojowych w sferze polityki społecznej i ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu poprawy lub zmiany tych stanów, które są oceniane negatywnie. Ustawodawca, w oparciu o ustawę o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 zobligował władze lokalne do przygotowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Podstawą do podjęcia działań związanych z tworzeniem dokumentu były następujące przesłanki:

- zakończenie okresu obowiązywania dotychczasowej Strategii opracowanej na lata 2014 - 2020,
- zaktualizowanie diagnozy demograficzno - społecznej mieszkańców gminy Łazy,
- uaktualnienie analizy SWOT,
- aktualizacja dokumentu w zakresie: celów strategicznych i operacyjnych, kierunków niezbędnych działań oraz wskaźników ich realizacji,
- wyzwania związane z efektywniejszą realizacją celów polityki społecznej w gminie.

Polityka społeczna w Polsce ulega intensywnym przeobrażeniom, tak pod względem zadaniowym, jak i instytucjonalnym. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

- wyrównanie szans i podnoszenie jakości życia,
- wsparcie dla istniejących inicjatyw prospołecznych,
- tworzenie nowych inicjatyw prospołecznych wspierających integrację społeczną,
- tworzenie działań o szerokim zasięgu,
- tworzenie działań o długotrwałych efektach,
- działania profilaktyczne.

Kluczowym zakresem praktycznym polityki społecznej w wymiarze lokalnym jest pomoc społeczna. Przy jej udzielaniu uwzględnia się otoczenie społeczne osoby objętej pomocą i grupy odniesienia (rodzinę, znajomych, środowisko społeczne związane z miejscem zamieszkania itp.). Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych znacznie wykracza poza obszar typowej pomocy społecznej i obejmuje swym zasięgiem także inne obszary jak: rynek pracy, edukację, sport i kulturę. Są one ściśle powiązane ze sobą i stanowią o tzw. jakości życia. Strategia rozwiązywania problemów społecznych, jako przewodnik czy też wskazówka działania, oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, dookreśla możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna wynikać z respektowania następujących zasad:

- **Zasada pomocniczości** - oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcie, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
- **Zasada samopomocy** - przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
- **Zasada solidarności społecznej** - najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
- **Zasada przezorności** - oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
- **Zasada samorządności** - stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspakajania potrzeb i realizacji interesów.
- **Zasada partycypacji** - wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która zapewnia ludziom możliwość współuczestniczenia w procesie podejmowania decyzji mających wpływ na społeczności i życie zbiorowości.
- **Zasada wielosektorowości** - polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.
- **Zasada dobra wspólnego** - przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.

Oddziaływanie skutków podejmowanych działań sprzyja rozwojowi społecznemu oraz zmniejszeniu lub likwidacji istniejących problemów. Takie założenie jest urzeczywistnieniem fundamentalnej zasady związanej z istotą samorządu terytorialnego - zasadą subsydiarności. Pomoc społeczna w państwach Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na funkcjonowanie naszego kraju w tej strukturze społeczno - gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów społecznych spełnia wymagania w zakresie:

- odpowiedzi na konkretne wyzwania i potrzeby społeczności (na podstawie diagnozy społecznej),
- opiera się na modelu partycypacji społecznej,
- wpisuje się w aktywny model wielosektorowej polityki społecznej,
- urzeczywistnia fundamentalną zasadę pomocniczości i solidarności społecznej,

- zakłada budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego,
- wpisuje się w aktywny model wielosektorowej polityki społecznej.

Uwarunkowania prawne jedynie w części określają zakres niniejszego dokumentu. Zakres strategii będzie dostosowany do specyficznych potrzeb mieszkańców. Ważne jest, aby dobrze zdiagnozować zagrożenia i zaplanować działania, które przyczynią się do prawidłowego funkcjonowania mieszkańców.

Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu wykorzystano następujące metody pozyskiwania danych:

- **Desk research.** Podstawą tej metody są dokumenty statystyki publicznej, sprawozdania, analizy i publikacje, roczniki statystyczne. Przy sporządzaniu diagnozy sytuacji społeczno - gospodarczej miasta i gminy wykorzystano dane Urzędu Miejskiego w Łazy, Ośrodka Pomocy Społecznej w Łazach za lata 2017-2020 oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego, które obejmują okres od 2017 do 2020 roku.
- **Badania ankietowe.** Element partycypacji społecznej, uwzględnienie udziału mieszkańców w procesie tworzenia strategii. Badania opinii publicznej oparte o kwestionariusz ankietowy, w którym mieszkańcy gminy pytani byli o ogólne warunki życia i dotyczące ich problemy społeczne. Badania ankietowe były przeprowadzone od 17.01.2021r. do 31.01.2021r. Wpłynęło 89 ankiet, z czego 54 wypełniły kobiety, a 35 - mężczyźni. Największą grupę respondentów pod względem wieku stanowiły osoby w wieku 31 - 50 lat (49 osób, co stanowi 55,1%). Najwięcej, bo aż 45 osób posiada wykształcenie wyższe (50,6%), 36 osób posiada wykształcenie średnie (40,4%). Pozostałe osoby miały wykształcenie zasadnicze zawodowe lub podstawowe. Swoją głos oddali w przeważającej większości osoby zatrudnione u pracodawcy (73% respondentów), nie odnotowano aktywności osób prowadzących działalność rolniczą.
- **Konsultacje społeczne.** Bardzo ważny element partycypacji społecznej, proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz a mieszkańcami, mającymi na celu zebranie głosów mieszkańców i w oparciu o nie podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych.

Konsultacje społeczne zostaną przeprowadzone w formie elektronicznej. Mieszkańcy będą mogli wnieść uwagi za pośrednictwem opracowanego formularza. Projekt strategii przekazany zostanie do publicznej dyskusji poprzez umieszczenie jego tekstu oraz formularza konsultacyjnego na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminy Łazy.

W opracowaniu strategii wykorzystano również informacje pochodzące z badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Łazy, jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych, a także materiały udostępnione, m.in. przez Urząd Statystyczny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski, Komisariat Policji oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Łazach.

Przyjęcie przez samorząd Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej.

Cele polityki społecznej to:

- bezpieczeństwo socjalne, które obejmuje zapewnienie dochodów i usług w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego (choroba, inwalidztwo, starość, śmierć, bezrobocie, bezdomność),
- inwestycja w człowieka, tworzenie równych szans rozwoju ludzi, kształcenie młodego pokolenia, promocja zatrudnienia,
- akcentowanie życia rodzinnego, czyli powrót do wartości związków między ludźmi, poczucie bezpieczeństwa na podstawie na podstawie więzi emocjonalnych i uczuciowych,
- wspieranie osób starszych poprzez aktywizację, opiekę i partycypację, prowadzenie dialogu o polityce senioralnej i wprowadzaniu szeregu dobrych praktyk.

Dokument ma charakter kompleksowy, stanowi projekt przyszłego funkcjonowania obszaru polityki społecznej w gminie Łazy. Umożliwia koordynację realizowanych działań, ich monitorowanie oraz ocenę rezultatów dotychczas podejmowanych przedsięwzięć wraz z planowaniem dalszego rozwoju.

2. Zgodność celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z dokumentami strategicznymi.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowane przez gminy jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na treść i realizację gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ również akty prawne, do których należą:

- Ustawa o samorządzie gminnym,
- Ustawa o samorządzie powiatowym,
- Ustawa o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Strategia Rozwiązywania Problemów społecznych gminy Łazy ze względu na swój charakter musi opierać się na korespondencji i współzależności z dokumentami strategicznymi na poziomie zarówno gminy, powiatu zawierciańskiego jak i województwa śląskiego. Dodatkowo pod uwagę należy również wziąć zapisy wynikające z dokumentów ogólnokrajowych, które wyznaczają trendy i główne kierunki rozwoju polityki społecznej oraz są zgodne z dokumentami europejskimi.

2.1. Samorządowe Dokumenty Strategiczne.

- „Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Łazy na lata 2017-2020+”, określający politykę społeczną, przestrzenną i gospodarczą Gminy Łazy,
- „Strategia Rozwoju Gminy Łazy na lata 2015-2020+”; wskazująca kierunki rozwoju których realizacja skutkować będzie poprawą poziomu zaspokojenia potrzeb społeczności Gminy Łazy,
- Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2020 - 2023; w którym wyznaczono cele zmierzające do podwyższenia jakości świadczonych usług dla osób chorych psychicznie,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego - „Śląskie 2030”; sformułowane w tym dokumencie cele strategiczne są reakcją na zidentyfikowane problemy oraz przyszłościowe wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe.

2.2 Krajowe Dokumenty Strategiczne.

- Raport „Polska 2030” wskazuje wyzwania w perspektywie do 2030 roku w aspekcie wzmocnienia kapitału społecznego szczególnie istotne są działania zmierzające do zwiększenia spójności społecznej.

2.3. Unijne Dokumenty Strategiczne.

- Narodowa Strategia Spójności - zakładanym efektem strategii jest znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców Polski i osiągnięcie spójności gospodarczej z innymi krajami UE.
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS) - stawia na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego.

- Europejski Fundusz Społeczny - jest najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej. Wdrażanie zasad i praw określonych w ramach europejskiego filaru praw socjalnych ma zapewnić większe włączenie społeczne wszystkich obywateli Unii Europejskiej. Włączenie społeczne było jednym z jedenastu priorytetów polityki spójności w okresie 2014 - 2020. Aspekt włączenia społecznego będzie obecny również w programie EFS+ (Europejski fundusz Społeczny) na lata 2021 - 2027. Zostanie on wzmocniony dzięki połączeniu FEAD (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym) i EFS. Umożliwi to łatwiejsze łączenie zapewnienia pomocy żywnościowej i materialnej ze wsparciem na rzecz włączenia społecznego.

II. Diagnoza.

1. Informacje ogólne i położenie.

Gmina Łazy położona jest we wschodniej części województwa śląskiego, w powiecie zawierciańskim. Gmina Łazy leży w obszarze wyżynnym, wschodnia jej część należy do Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, a pozostała część gminy położona jest na Wyżynie Śląskiej, w obrębie Kotliny Mitreği. Powierzchnia gminy Łazy wynosi 132,6 km² i obejmuje czternaście sołectw: Turza, Kuźnica Masłowska, Rokitno Szlacheckie, Hutki Kanki, Grabowa, Skałbania, Niegowoniczki, Niegowonice, Trzebyczka, Chruszczobród, Chruszczobród Piaski, Wiesiółka, Wysoka oraz Ciągowice. Obszar gminy przecina ważny kolejowy szlak komunikacyjny północ - południe, linia kolejowa Gdańsk - Warszawa - Częstochowa - Katowice, z dużą stacją rozrządową dla Śląska i Zagłębia. Przez obszar gminy biegną drogi wojewódzkie: nr 796 relacji Dąbrowa Górnicza- Zawiercie oraz nr 790 relacji Dąbrowa Górnicza - Ogrodzieniec - Pilica.

Źródło: Urząd Miejski Łazy.

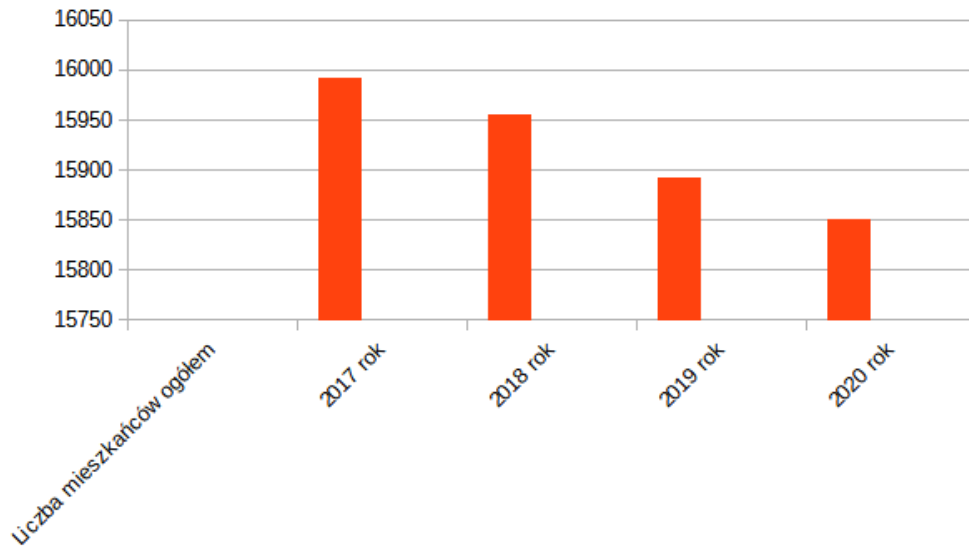
2. Demografia.

Gmina Łazy na dzień 31.12.2020r. liczyła 15 851 mieszkańców, z czego prawie 52% stanowią kobiety, a 48% - mężczyźni.

Tabela: Liczba mieszkańców w Gminie Łazy w latach 2017 - 2020 (dane wg GUS).

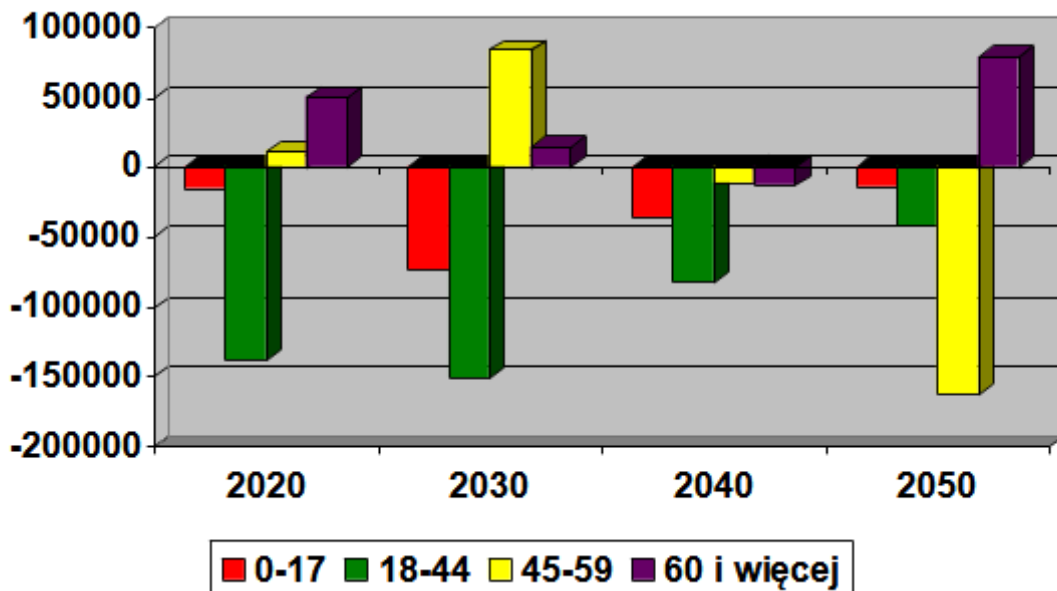
	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców ogółem	15 992	15 956	15 893	15 851

Prognozy demograficzne dla województwa Śląskiego w okresie 2020 - 2050r. (dane wg opracowania GUS na lata 2014 2050).

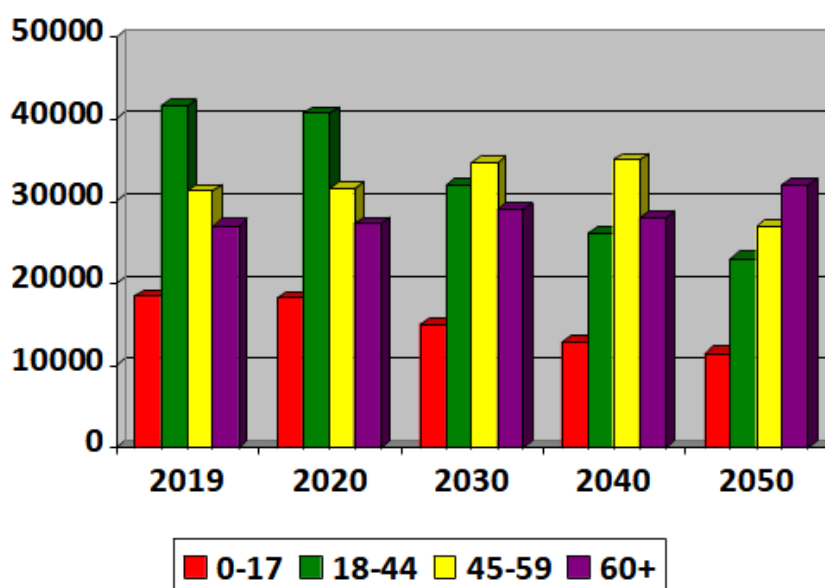
Przedział wiekowy	2020	2030	2040	2050
0 - 17	- 15472	- 72742	- 36373	- 14371
18 - 44	- 137346	- 150436	- 82385	- 42875
45 - 59	11363	83777	- 11341	- 162867
60 i więcej	50128	14832	- 13181	79164

Prognozy demograficzne dla powiatu zawierciańskiego w okresie 2020 - 2050r. (dane wg GUS na lata 2014 - 2050).

Przedział	2019	Prognoza

wiekowy	Stan faktyczny	2019	2020	2030	2040	2050
0-17 (wiek przedprodukcyjny)	18 531	18 323	18 158	14 997	12 809	11 496
18-44 (wiek mobilny)	41 603	41 663	40 663	31 961	26 151	23 030
45-59 (wiek produkcyjny niemobilny)	27 726	31 231	31 538	34 590	35 077	26 840
60 i więcej (wiek poprodukcyjny)	29 764	27 012	27 245	29 007	28 017	31 939
Ogółem	117 624	118 229	117 604	110 555	102 054	93 305

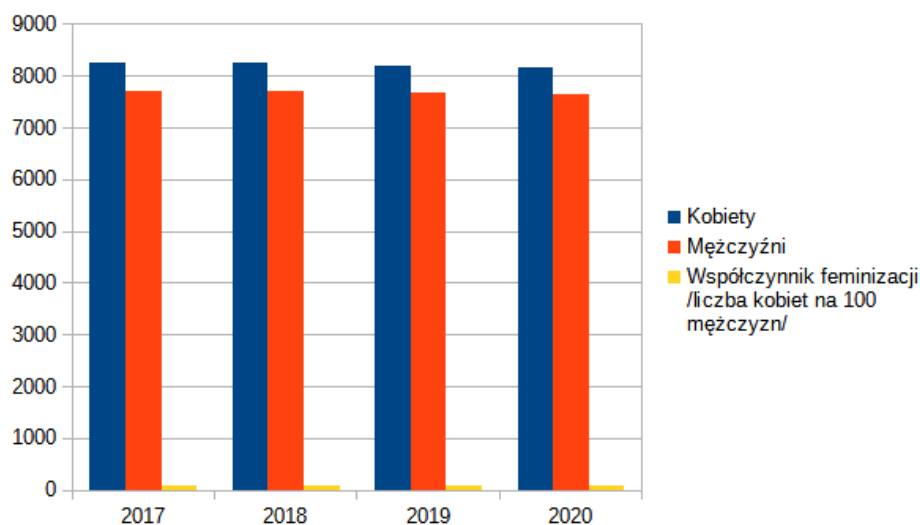

Przedstawione dane ukazują wyraźne tendencje w zakresie znacznego zmniejszania się liczby mieszkańców (przedział wiekowy 0 - 17 lat), przy jednoczesnym dużym spadku liczby osób w wieku produkcyjnym (18 - 44 lata) w powiecie zawierciańskim, co nie jest tożsamy z prognozą dla województwa śląskiego. W przedziale wiekowym 45 - 59 lat prognozuje się dla powiatu zawierciańskiego lekki przyrost ludności, po czym w 2050r. duży spadek, co również nie jest tożsamy z prognozą dla województwa śląskiego. W grupie wiekowej 60 lat i więcej przewiduje się stopniowy wzrost liczby ludności aż do 2050r. Ponadto wszystkie scenariusze dot. prognozowania stanu ludności przewidują systematyczny spadek liczby ludności Polski. Szacuje się wg większości scenariuszy, że liczba mieszkańców wsi będzie utrzymywać się na poziomie zbliżonym do obecnego. Spadek liczby ludności będzie zatem skutkował wyludnieniem się miast.

Struktura ludności wg płci w Gminie Łazy. Struktura ludności Gminy Łazy wg płci (dane wg GUS).

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Współczynnik feminizacji /liczba kobiet na 100 mężczyzn/
2017	8274	7718	107
2018	8252	7704	107
2019	8200	7693	107

2020	8185	7656	107
-------------	-------------	-------------	------------

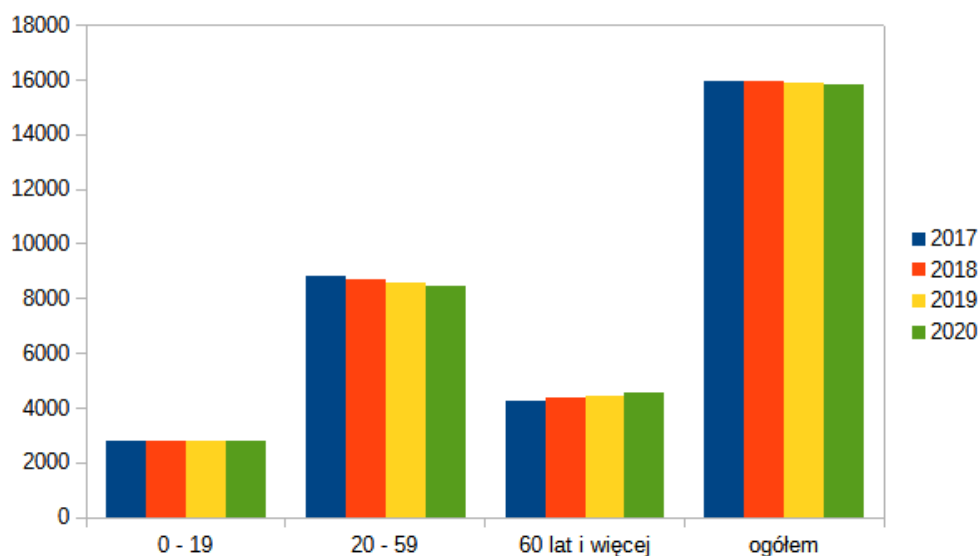

W skali Gminy Łazy kobiety w 2020 roku stanowiły prawie 52% ogółu wszystkich mieszkańców; na 100 mężczyzn przypadało ich 107. Analiza danych pod kątem struktury mieszkańców w Polsce wskazuje na podobną sytuację. Analizując prognozy na najbliższe dziesięciolecia należy zauważyć, iż zmiany struktury ludności w podziale na płeć, której miarą jest współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) nie ulegnie zasadniczym zmianom. Do 2040r. wartość współczynnika utrzyma się niemal na stałym poziomie w skali całego kraju, co świadczy o „zaburzonej” równowadze płci.

Struktura ludności mieszkańców gminy Łazy w przedziałach wiekowych.

Ludność wg grup wiekowych (dane wg GUS).

	2017	2018	2019	2020
0 - 19	2825	2823	2817	2824
20 - 59	8870	8726	8595	8460
60 lat i więcej	4297	4407	4481	4567
ogółem	15992	15956	15893	15851

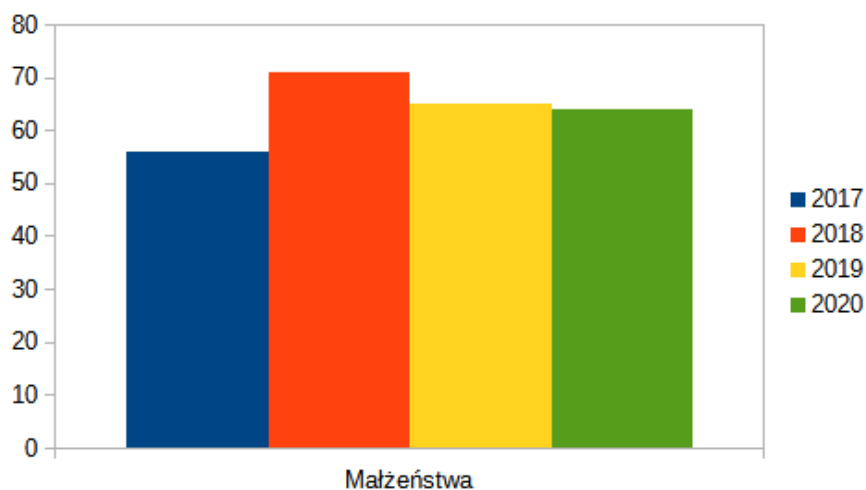

Struktura ludności mieszkańców gminy Łazy pokazuje, iż grupa wiekowa 20 - 59 lat jest najliczniejszą grupą z badanych, niemniej zaobserwowano znaczący spadek liczby mieszkańców w tej grupie w stosunku do 2017r. Ponadto obserwuje się tendencję starzejącego się społeczeństwa. Dla polityki społecznej Gminy Łazy jednym z centralnych problemów gminy Łazy będzie proces starzenia się jej ludności. Podobnie jak liczba urodzeń, również liczba zgonów w istotnym stopniu zależy od struktury wieku społeczeństwa. Wyniki wszystkich scenariuszy prognozy wskazują jednoznacznie, że liczba ludności w starszym wieku będzie się systematycznie zwiększać. Wszystkie scenariusze przewidują, że do 2050r. odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej wzrośnie około dwukrotnie. Wzrost liczby osób sędziwych (wieku 85 lat i więcej) będzie, w tym samym okresie, blisko pięciokrotny.

Małżeństwa i rozwody.

Małżeństwa i rozwody w Gminie Łazy- dane wg GUS.

	2017	2018	2019	2020
Małżeństwa	56	71	65	64
Rozwody	Brak danych			

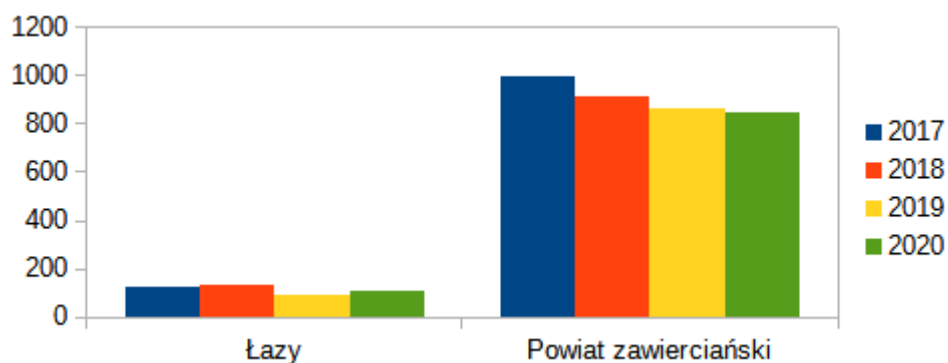

Małżeństwa i rozwody w Powiecie Zawierciańskim - dane wg GUS.

	2017	2018	2019	2020
Małżeństwa	500	516	537	410
Rozwody	Brak danych			

Urodzenia w Gminie Łazy. - dane wg GUS.

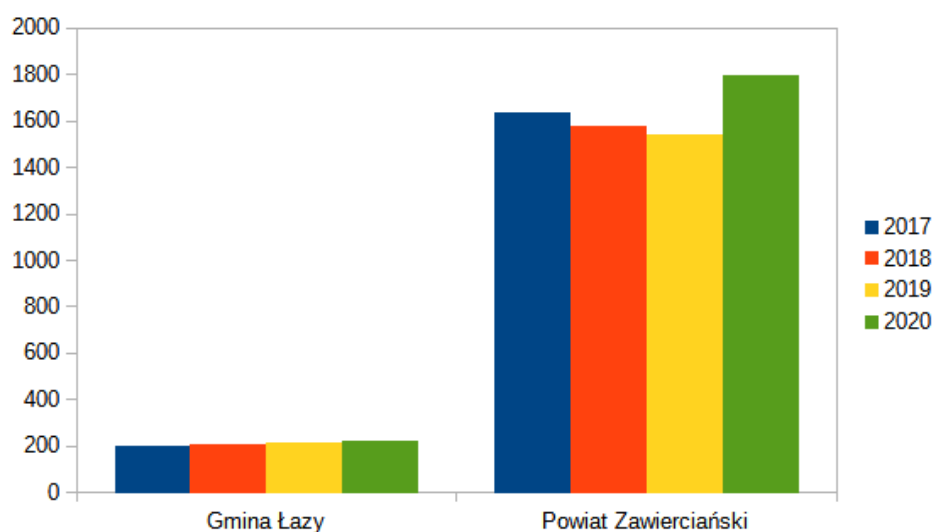

Zarówno w Gminie Łazy jak w całym powiecie zawierciańskim spada liczba urodzeń, co jest zgodne z prognozą GUS na lata 2014 - 2050 i niesie negatywne skutki dot. wielu sfer życia.

Zgony.

Częstotliwość zgonów w gminie Łazy i Powiecie Zawierciańskim - dane wg GUS.

	2017	2018	2019	2020
Gmina Łazy	197	208	213	219
Powiat Zawierciański	1636	1582	1546	1798

W okresie od 2017r. do 2020r. liczba zgonów w gminie Łazy miała tendencję wzrostową, przy jednoczesnym wzroście liczby urodzeń do 2019r., w którym nastąpił duży spadek liczby urodzeń, po czym w 2020r. ponownie odnotowano wzrost urodzeń. Można zaobserwować utrzymujący się nurt znacznej przewagi liczby zgonów w stosunku do liczby urodzeń.

3. Opieka zdrowotna i bezpieczeństwo.

Zmiany demograficzne w znaczący sposób kształtują sytuację zdrowotną społeczności lokalnej, wpływają na jej potrzeby w zakresie profilaktyki zdrowotnej, form i sposobów leczenia, a także kształtowania się rynku usług medycznych. Jednocześnie wzrasta zagrożenie chorobami cywilizacyjnymi, przy intensywniejszym tempie zmian pogarsza się stan psychiczny i odporność emocjonalna jednostek.

Na terenie Gminy Łazy funkcjonują następujące podmioty, świadczące usługi medyczne:

- 1) Promed Łazy - Przychodnia Rejonowo - Specjalistyczna w Łazach, ul. Jesionowa 1 z oddziałami w Niegowonicach (ul. Ogrodowa 7), Wysokiej (ul. Fabryczna 5) i Chruszczobrodzie (ul. Bema 3),

2) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Rejonowo - Specjalistyczna MEDICUS Sp. z o.o., ul. Kolejowa 5a,

3) Przychodnia Medycyny Rodzinnej AURA, ul. 19 Stycznia 4,

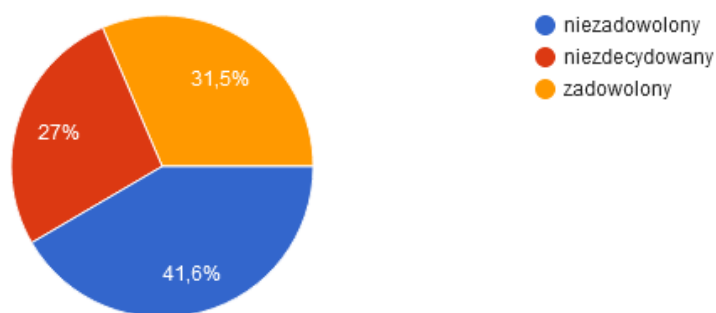
4) Omegamed Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, ul. Jana Kochanowskiego 1. Gabinety stomatologiczne:

1) NZOZ „Duodent” - Gabinet stomatologiczny, Łazy, ul. Jesionowa 1,

2) Prywatny Gabinet Stomatologiczny, Łazy, ul. Juliana Tuwima 1,

3) Prywatny Gabinet Stomatologiczny, Łazy, ul. Jana Kochanowskiego 1.

Wg danych uzyskanych z przeprowadzonej ankietyzacji ustalono, iż aż 41,6% respondentów z gminy Łazy nie jest zadowolonych z dostępu do opieki zdrowotnej (ośrodki zdrowia, specjaliści), zadowolonych jest natomiast 31,5%.

Jako największe problemy w obszarze opieki zdrowotnej respondenci uznali:

1) ograniczoną liczbę lekarzy specjalistów (64%),

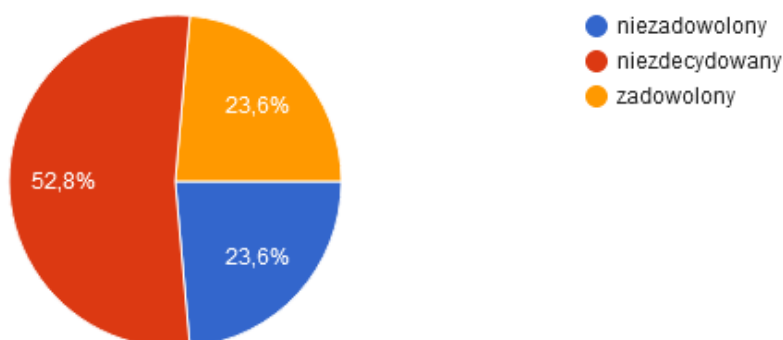
2) długi okres oczekiwania na usługi medyczne (5,9%),

3) niewystarczająca profilaktyka i edukacja zdrowotna (24,7%),

4) ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych (14,6%).

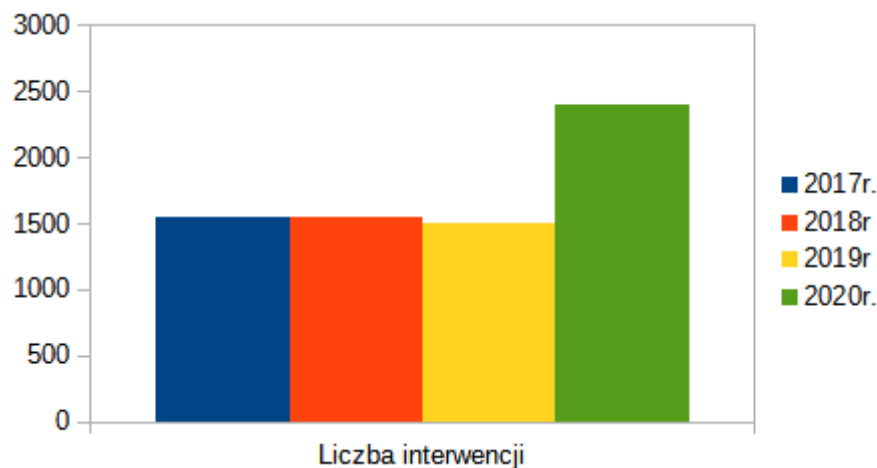
Jak wynika z przeprowadzonej ankietyzacji, pomimo dużej liczby przychodni na terenie gminy sytuacja zdrowotna mieszkańców wygląda niekorzystnie. Jest to zapewne również efekt sytuacji pandemicznej w Polsce i wynikające z tego faktu obostrzenia w funkcjonowaniu placówek.

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu. Z danych ankietowych wynika, że aż 52,8 % respondentów nie jest w stanie określić się czy są zadowoleni z bezpieczeństwa publicznego w gminie Łazy, przy czym liczba zadowolonych i niezadowolonych jest taka sama, tj. 23,6%.

Wg danych z Komisariatu Policji w Łazach za lata 2017-2020 liczba interwencji w badanym okresie uległa zwiększeniu, co pokazuje poniższa tabela.

	2017r.	2018r	2019r	2020r.
Liczba interwencji	1560	1556	1506	2410
W podziale na charakter interwencji:				
Kradzież i rozboje	24	33	31	27
Przemoc w rodzinie	19	13	15	34
Nietrzeźwi kierujący	12	11	13	14

Jako główne przyczyny interwencji odnotowano: spożywanie alkoholu, zakłócanie ładu i porządku, przemoc w rodzinie, zabezpieczanie i obsługa zdarzeń drogowych, kradzieże i rozboje, bójki i pobicia, poszukiwanie osób zaginionych. Interwencje policyjne dot. niewłaściwego zachowania osób spożywających alkohol dotyczyły: używania słów nieprzyzwoitych, zanieczyszczania - zaśmiecania miejsc publicznych, zakłócania i porządku publicznego.

Jako przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa ankietowani podawali:

- 1) niewłaściwe zachowania pijących alkohol w miejscach publicznych (59,6%),
- 2) zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy) - 50,6%
- 3) brak wystarczającej liczby patroli policyjnych (42,7%)
- 4) agresywne zachowania osób pod wpływem środków psychoaktywnych (32,6%)
- 5) przemoc w rodzinie (19,1%)
- 6) częste włamania i kradzieże, wzrost liczby bezdomnych, inne.

Ankietowani proponowali, aby w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa w gminie w szczególności rozbudować/zmodernizować monitoring na terenie gminy, zwiększyć liczbę patroli Policji.

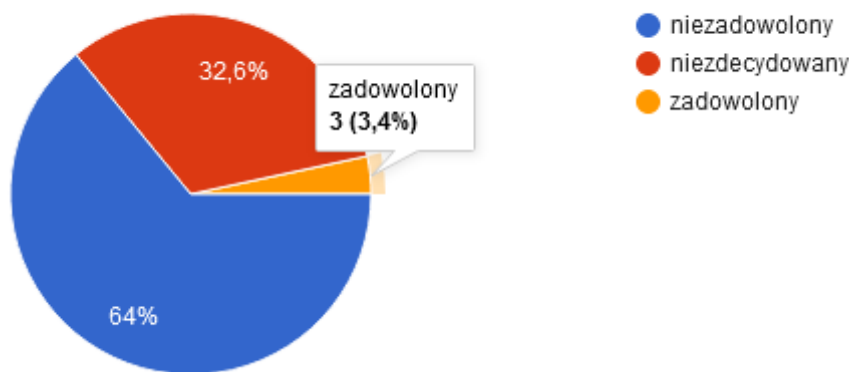
4. Rynek pracy.

Rynkiem pracy można określić ogół procesów związanych z zatrudnianiem i zwalnianiem pracowników, a także ogół czynników mających wpływ na popyt i podaż, warunki zatrudnienia czy poziom płac. Składową rynku są również instytucje, które mają wpływ na jego kształtowanie. Rynek pracy przede wszystkim ma swój zarówno ekonomiczny, społeczny jak i polityczny wymiar. Każdy z nich w znaczący sposób wpływa na kształcenie się rynku pracy. Podaż pracy to określenie dostępności zasobów ludzkich gotowych do podjęcia pracy w danym obszarze zawodowym. Z kolei popyt jest realnym zapotrzebowaniem pracodawców na zatrudnienie nowych pracowników. Przed wprowadzeniem stanu pandemicznego w Polsce, można było uznać iż sytuacja na rynku pracy zaczyna się stabilizować. Pandemia wywołana koronawirusem mocno odbiła się na rynku pracy. Obostrzenia rządowe, na skutek których zamknięto lub znacznie ograniczono wiele branż w gospodarce, pomimo rozwiązań prawnych typu wprowadzenie nowych „tarcz”, sprawiły że pracodawcy zamykali swoje firmy i zwalniali pracowników. Efektem tego jest wzrost bezrobocia, izolacja społeczna oraz zwiększona liczba osób korzystających z pomocy społecznej.

Wg danych medycznych skutki pandemii objawiać się będą poprzez:

- wystąpienie wzrostu zapadalności na zaburzenia psychiczne, co jest skutkiem izolacji społecznej oraz związanego z nią przewlekłego stresu. Z koniecznością pozostawania w domach wiąże się nie tylko ograniczona możliwość utrzymywania kontaktów międzyludzkich, ale także znacznie mniejsze możliwości podejmowania aktywności ruchowej i kontaktu z przyrodą, co stanowi kolejny niekorzystny czynnik, mający wpływ na nasz dobrostan psychiczny.
- zaburzenia lękowe, a także zaburzenia nastroju, w tym depresję.
- częstsze sięganie po alkohol i inne substancje psychoaktywne, w celu doraźnego radzenia sobie z pogorszeniem stanu psychicznego, co w dłuższym okresie może prowadzić do zwiększenia liczby osób uzależnionych. Skutkiem stosowania nadmiernej ilości alkoholu lub środków psychoaktywnych jest zwiększenie występowania przemocy domowej, której w obecnych warunkach trudniej jest przeciwdziałać. Narażone są na nią zwłaszcza dzieci, gdy w okresie, w którym pozamykane są szkoły, możliwości porozmawiania o tym problemie poza domem są znacznie ograniczone.

Analizując ankiety dot. pytania: W jakim stopniu jest Pan / Pani zadowolony z lokalnego rynku pracy (możliwość znalezienia pracy, poziom zarobków)? ustalono, iż spośród mieszkańców gminy Łazy, którzy wypełnili ankiety 64% nie jest zadowolonych z lokalnego rynku pracy (57 odpowiedzi), natomiast zadowolonych jest zaledwie 3,4%.

Analiza ofert pracy zgłaszanych do CBOP oraz zamieszczanych w Internecie wykazała, że w latach 2017-2020 największy napływ ofert pracy w powiecie zawierciańskim dotyczył grup zawodowych takich jak: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, pracownicy wykonujący prace proste, pracownicy usług i sprzedawcy oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń. Pracodawcy znacznie częściej poszukują pracowników za pośrednictwem PUP niż w Internecie. Niejednokrotnie zdarza się tak, że osoby bezrobotne mimo tego, że urząd pracy dysponuje odpowiednimi ofertami pracy, z różnych względów nie są zainteresowane podjęciem zatrudnienia a jedynie zależy im na posiadaniu statusu osoby bezrobotnej. Duży odsetek stanowią osoby długotrwale bezrobotne, którym często brakuje motywacji do powrotu na rynek pracy. Dużym problemem dla pracodawców jest brak skłonności kandydatów do podejmowania pracy niezgodnej z ich oczekiwaniami (np. mobilność, oczekiwania płacowe, warunki pracy), przez co mają trudności z naborem nowych pracowników.

Powodem trudności lub niemożności w zrealizowaniu wolnych miejsc pracy są również: wiek, długotrwałe przerwy w zatrudnieniu, zdezaktualizowane uprawnienia i kwalifikacje zawodowe a także brak chęci do pracy. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata w woj. śląskim w latach 2017 - 2019 (dane wg GUS).

	2017				2018				2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Kwartały w roku	25,4	27,1	25,0	27,0	24,0	26,0	25,3	22,0	24,1	29,3	29,4	23,5	28,7	25,3	25,8	28,3
Średnia wartość	26,12 %				24,32 %				26,57 %				27,02 %			

Średni wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16 - 64 lata w Polsce w latach 2017 - 2020 (Dane wg GUS).

	2017				2018				2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Kwartały w roku	23,4	25,5	25,4	23,3	22,9	24,4	26,1	24,2	24,1	25,3	25,8	24,2	25,8	25,3	27,6	27,1
Średnia wartość	24,4%				24,4 %				24,85 %				26,45 %			

Analizując wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16 - 64 lata w obu kontekstach należy zwrócić uwagę iż są one do siebie zbliżone, niemniej na korzyść województwa śląskiego.

Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 15- 64 lata obliczono jako udział pracujących niepełnosprawnych w wieku 15 - 64 lata w ogólnej liczbie ludności niepełnosprawnej w tym wieku. Zbiorowość osób niepełnosprawnych została wyodrębniona z ogółu ludności w wieku 15-64 lata, na podstawie kryterium prawnego. Do osób niepełnosprawnych zaliczono osoby, które mają przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy.

Ankietowani mieszkańcy gminy Łazy odpowiadając na pytanie: Jakiego Pana / Pani zdaniem są główne powody bezrobocia w Gminie Łazy? określili, iż głównym powodem bezrobocia jest trudna sytuacja na lokalnym rynku pracy (74,2% spośród ankietowanych), kolejną przyczyną była niechęć do podjęcia pracy (31,5%) oraz uzależnienia (21,3%) i brak opieki nad dzieckiem lub osobą zależną (19,1%).

Struktura ludności gminy Łazy wg aktywności zawodowej (wg GUS).

Liczba ludności	2017	2018	2019	2020
W wieku przedprodukcyjnym /0 -14 lat/	2144	2146	2142	2141
W wieku produkcyjnym /15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni/	10198	10049	9866	9721
W wieku poprodukcyjnym /60 i więcej lat kobiety, 65 i więcej lat mężczyźni/	3650	3761	3885	3989

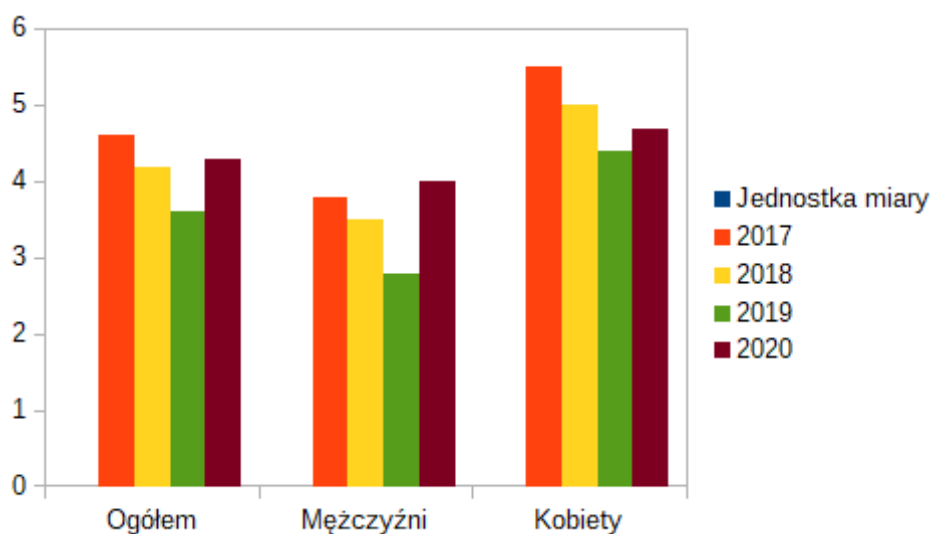
Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczony jest jako stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym (dane wg GUS).

	Jednostka miary	2017	2018	2019	2020
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób	osoba	63,3	65,8	68,2	70,0

w wieku produkcyjnym					
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	143,2	146,2	151,7	157,3
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	37,3	39,1	41,1	42,8
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	osoba	27,5	28,4	30,1	31,6
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	osoba	18,7	19,2	20,0	20,8

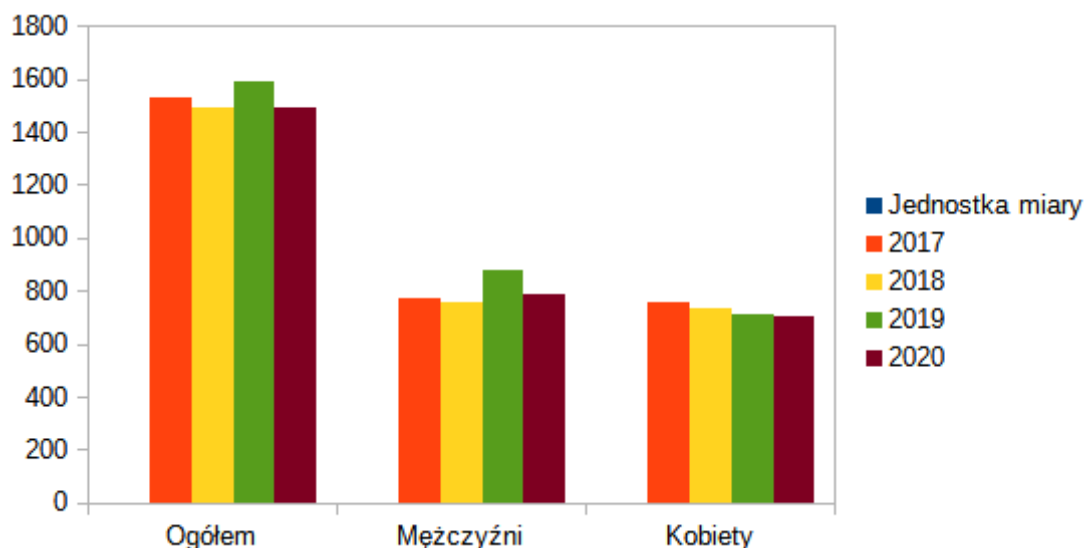
Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Łazy w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (Dane wg GUS).

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Jednostka miary	2017	2018	2019	2020
Ogółem	%	4,6	4,2	3,6	4,3
Mężczyźni	%	3,8	3,5	2,8	4,0
Kobiety	%	5,5	5,0	4,4	4,7

Analiza danych GUS pod kątem liczby osób pracujących, zamieszkujących w gminie Łazy pokazuje wzrost liczby mężczyzn pracujących, choć ogólna liczba osób zatrudnionych z gminy Łazy w badanym okresie waha się z tendencją wzrostową. Oznacza to że zwiększa się również liczba kobiet nie zatrudnionych.

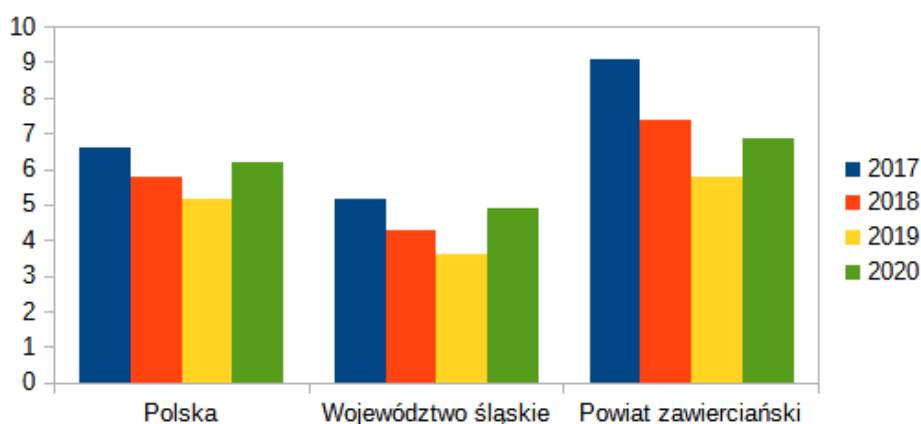
Pracujący w Gminie Łazy według płci (dane wg GUS)	Jednostka miary	2017	2018	2019	2020
Ogółem	osoba	1533	1494	1595	1497
Mężczyźni	osoba	772	757	881	790
Kobiety	osoba	761	737	714	707

Pod pojęciem bezrobotnego należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna - zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczący się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi włączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

Stopa bezrobocia w powiecie zawierciańskim - (dane wg GUS w %) - to liczba bezrobotnych podzielona przez aktywnych zawodowo w danej kategorii ludności. Aktywni zawodowo definiowani są przez GUS jako osoby pracujące plus osoby poszukujące pracy bezrobotni, niepełnosprawni (z możliwością zatrudnienia w niektórych zawodach). Natomiast do aktywnych zawodowo cywilów nie wlicza się pracowników wojska, policji oraz służb ochrony państwa.

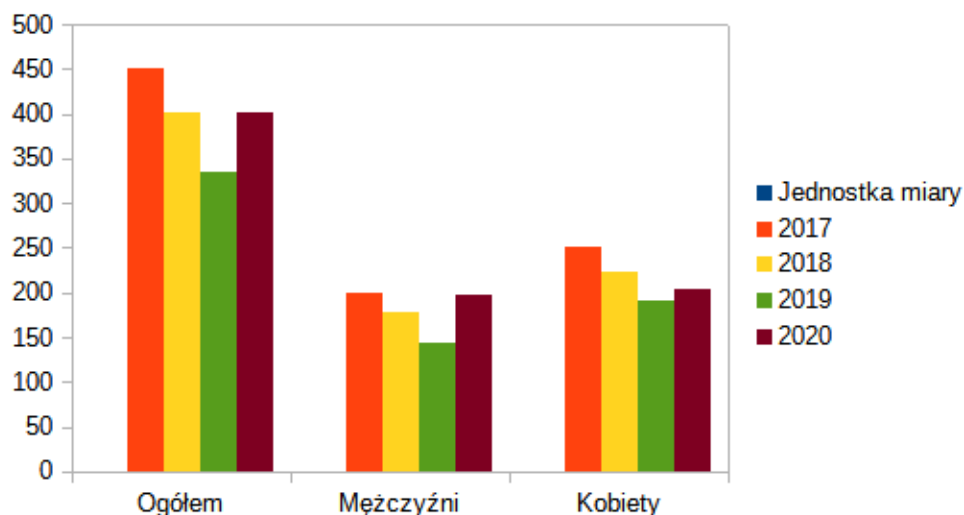
Stopa bezrobocia: Dane wg GUS	2017	2018	2019	2020
Polska	6,6	5,8	5,2	6,2
Województwo śląskie	5,2	4,3	3,6	4,9
Powiat zawierciański	9,1	7,4	5,8	6,9

Od 2017r. obserwowano spadek stopy bezrobocia zarówno w powiecie zawierciańskim, jak i na szczeblu wojewódzkim i krajowym. Dotyczy to zarówno kobiet jak i mężczyzn. Niestety w 2020r. sytuacja uległa zmianie, co prawdopodobnie ma związek z sytuacją epidemiczną w kraju i na świecie oraz zamykaniem wielu branż, co z kolei spowodowało redukcję zatrudnienia.

Bezrobotni w Gminie Łazy	Jednostka	2017	2018	2019	2020

zarejestrowani w PUP Zawiercie według płci (dane wg GUS)	miary				
Ogółem	osoba	452	402	336	403
Mężczyźni	osoba	200	178	144	199
Kobiety	osoba	252	224	192	204

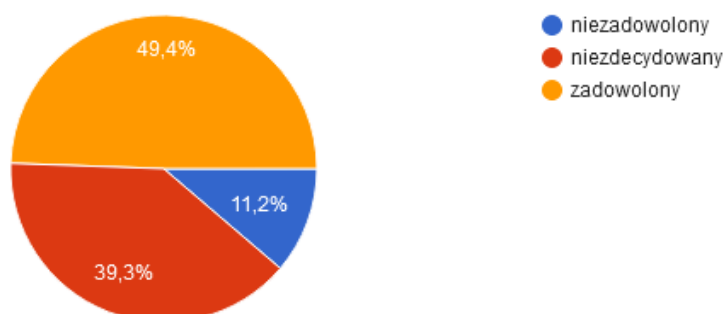
5. Kultura, edukacja, sport i rekreacja.

Szerokie znaczeniowo pojęcie kultury wpływa na formułowanie różnych priorytetów i celów. Można ją analizować w kontekście wielu czynności podejmowanych przez jednostki ludzkie, ma związek z estetyką i refleksją nad symbolicznymi znaczeniami, religią, edukacją, budowaniem tożsamości, ale również z rozrywką czy też wręcz przeciwnie, z wykorzystywaniem w terapiach. W ostatnich latach w gminie Łazy został położony duży nacisk na integrację społeczną i wpływ na rozwój gospodarczy w obszarze kultury. Zwraca się uwagę na:

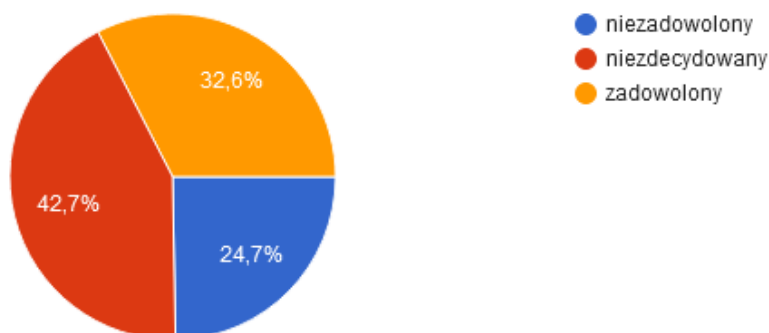
- proces rewitalizacji poprzez kulturę, polegający na wykorzystaniu budynków (Centrum Usług Społecznych) i projektów związanych ze sztuką do zdefiniowania na nowo danego obszaru i do przyciągnięcia innej działalności;
- rewitalizację kulturową, bazującą na włączeniu stylu życia obejmującego uczestnictwo w kulturze w strategię danego obszaru;
- połączenie kultury i rewitalizacji, w której kultura jest związana ze strategią, lecz nie stanowi integralnej jej części.

Miejski Ośrodek Kultury w Łazach stanowi kluczowe miejsce integracji społeczności lokalnej. Jego działalność ukierunkowana jest w szczególności na stworzenie oferty kulturalnej dla dzieci, młodzieży oraz pozostałych mieszkańców.

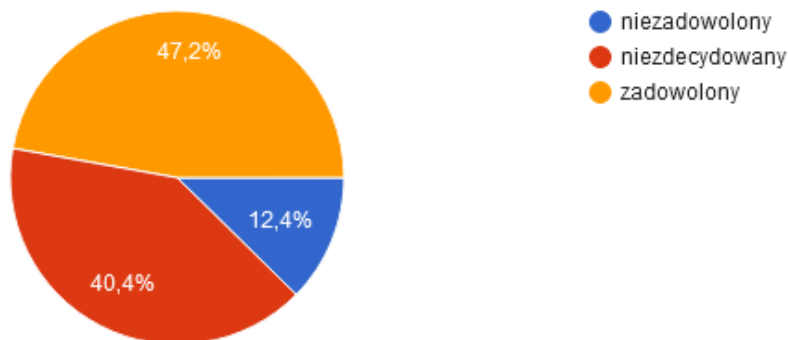
Wg ankietowanych (badanie przeprowadzone online na mieszkańcach gminy Łazy) 49,4% jest zadowolonych z dostępu do informacji nt. wydarzeń w Gminie Łazy, niezadowolonych jest 11,2%.

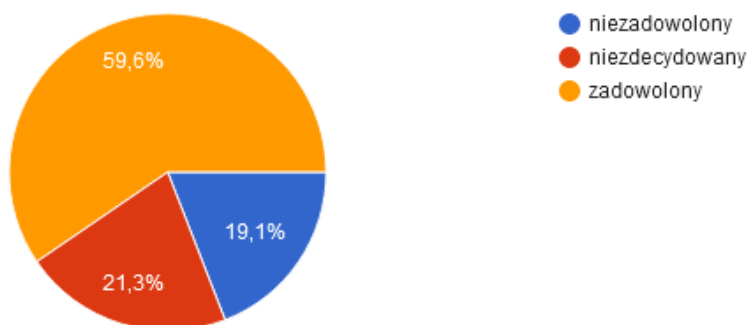
W oparciu o odpowiedzi ankietowanych ustalono, iż 32,6% ankietowanych jest zadowolonych z organizacji imprez cyklicznych na terenie Gminy Łazy, niezadowolonych jest 24,7%, a 42,7% jest niezdeklarowanych.

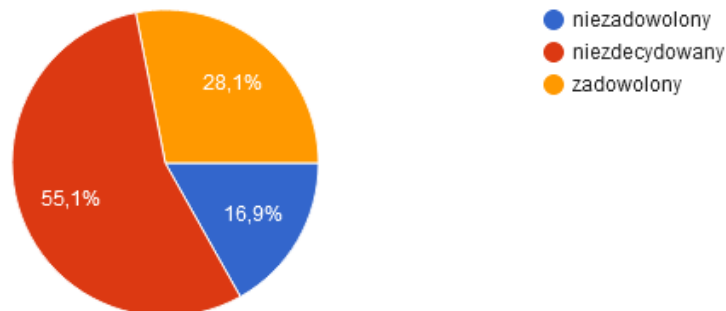
Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Łazach jako samorządowa instytucja kultury wspomaga szeroko rozumianą edukację społeczną, zaspokaja potrzeby informacyjne, kulturalne i edukacyjne. Jest instytucją zapewniającą mieszkańcom bezpłatny dostęp do dóbr kultury polskiej i światowej za pośrednictwem książek, czasopism, baz danych i Internetu. W Bibliotece działa Gminne Centrum Informacji oraz Punkt Jurajskiej Informacji Turystycznej. Biblioteka uruchomiła usługę na rzecz chorych i starszych czytelników „Książka na telefon”. Z dostępu do oferty kulturalnej (w zakresie zadań realizowanych przez Bibliotekę, Miejski Ośrodek Kultury czy Ośrodek Sportu i Rekreacji) zadowolonych jest 47,2% ankietowanych, niezadowolonych natomiast 12,4%.

Na pytanie o zadowolenie z dostępu do Internetu 59,6% ankietowanych odniosło się pozytywnie do pytania, a 19,1% negatywnie.

Na pytanie o poziom zadowolenia z udziału mieszkańców z terenu Gminy Łazy w życiu publicznym / możliwości działania w organizacjach społecznych (pozarządowych) zaledwie 28,1% ankietowanych jest zadowolonych, 55,1% niezdecydowanych i 16,9% niezadowolonych. Analiza ta pokazuje, że mieszkańcy chcieliby widzieć większe zaangażowanie społeczności lokalnej w życie publiczne i społeczne w gminie Łazy.

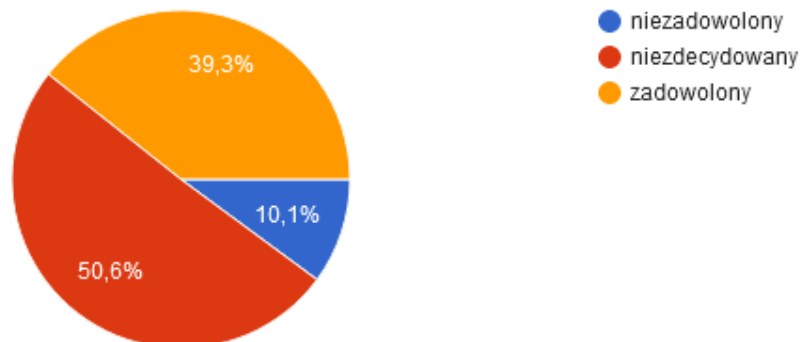

Edukacja.

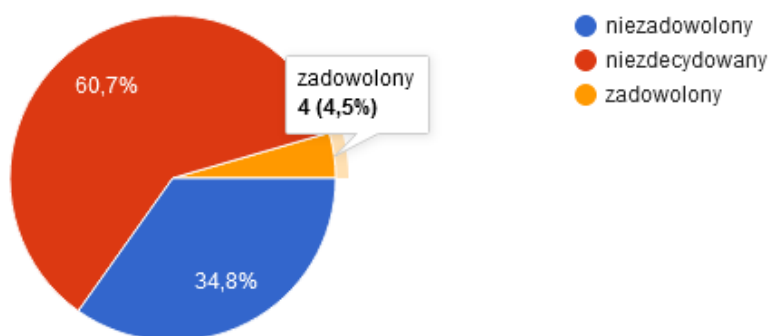
Na terenie gminy przedszkolną działalność wychowawczą prowadzą 2 przedszkola:

- Publiczne Przedszkole nr 1 im. Jana Brzechwy w Łazach,
- Niepubliczne Przedszkole „Biedroneczki” w Łazach, oraz 6 oddziałów przy Szkołach Podstawowych w sołectwach: Niegowonice, Chruszczobród, Wysoka, Ciągowice, Rokitno Szlacheckie i Grabowa. Szkolnictwo podstawowe jest reprezentowane przez 8 szkół podstawowych, z których 2 placówki znajdują się na terenie miasta Łazy, a pozostałe w 6 sołectwach.

Na pytanie: W jakim stopniu jest Pan / Pani zadowolony z dostępności przedszkoli na terenie Gminy Łazy? zaledwie 39,3% ankietowanych jest zadowolonych z dostępności do przedszkoli, a 10,1 % jest niezadowolonych. Spośród wszystkich ankietowanych prawie połowa nie jest w stanie się określić.

W mieście Łazy jest 1 placówka, działająca na zasadach żłobka prowadzona przez organizację pozarządową, dotowana ze środków publicznych. W odpowiedzi na pytanie - W jakim stopniu jest Pan / Pani zadowolony z dostępności żłobków na terenie Gminy Łazy? - zaledwie 4,5% ankietowanych jest zadowolony z dostępności żłobków a 34,8% niezadowolonych.

W mieście Łazy znajduje się jedna szkoła ponadpodstawowa i jest to Zespół Szkół prof. Romana Gostkowskiego kształcący na kierunkach:

- Technikum: technik elektroenergetyk transportu szynowego, technik eksploatacji portów i terminali, technik transportu kolejowego, technik automatyk sterowania ruchem kolejowym,
- Liceum ogólnokształcące o profilu mundurowym i ogólnym

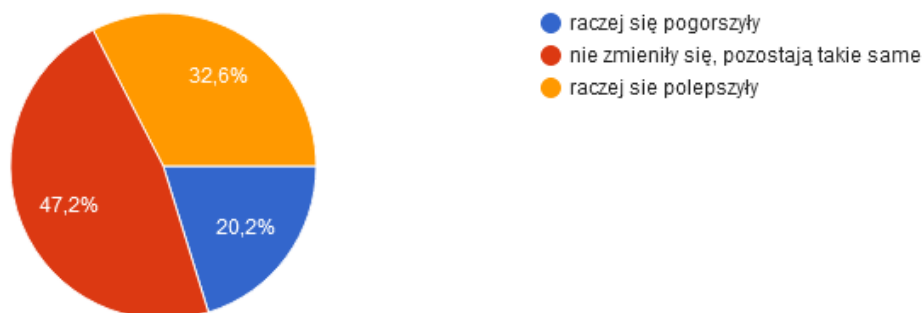
Sport i rekreacja.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe są jednym z aspektów wpływających na rozwijanie się w gminie turystyki, sportu i rekreacji. Rozwój wypoczynku „aktywnego” zapewniają przebiegające przez gminę szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe. Ponadto w gminie znajdują się obiekty sportowe, tj.:

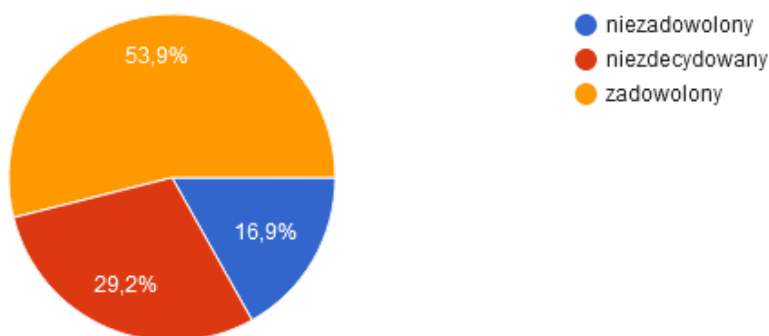
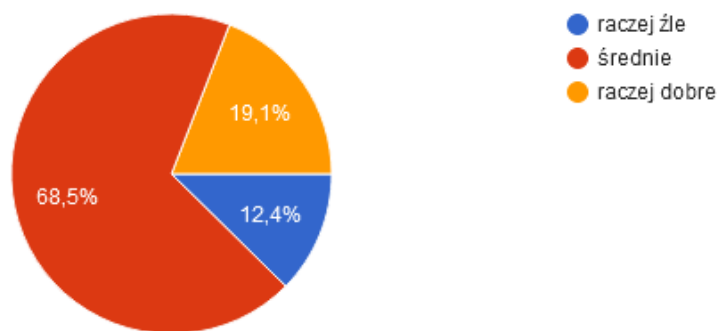
- Park Wodny JURA - Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Zalew Mitręga w Łazach,
- Stadion Miejski w Łazach,
- Hala sportowa i ściana wspinaczkowa przy Szkole podstawowej nr 1 w Łazach,
- Sale gimnastyczne i boiska sportowe.

III. Analiza problemów społecznych i zasobów pomocy społecznej.

Podczas tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łazy Zespół ds. tworzenia tej Strategii poddał pod dyskusję ankietę, w której poprosił również o odpowiedź na kilka pytań związanych ze sferą bytową. Spośród ankietowanych 32,6% osób uznało, że warunki życiowe w ostatnich 3 latach się poprawiły, a 20,2% uznało iż uległy pogorszeniu.

Natomiast aktualną dobrą sytuację życiową (warunki życia) wskazuje zaledwie 19,1% ankietowanych, a aż 12,4% jest niezadowolonych. Z warunków mieszkaniowych zadowolonych jest 53,9% ankietowanych, niezadowolonych natomiast 16,9%.

1. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Łazach.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. Ośrodki Pomocy Społecznej oferują wiele rodzajów usług dla osób i rodzin potrzebujących stałej lub jednorazowej pomocy. Do narzędzi jakimi posługuje się pomoc społeczna należy przede wszystkim praca socjalna, różnego rodzaju zasiłki, pomoc i doradztwo.

W gminie Łazy prowadzą działalność następujące instytucje pomocy społecznej, finansowane z budżetu gminy: Ośrodek Pomocy Społecznej i Świetlica Środowiskowa.

2. Główne problemy z zakresu pomocy społecznej.

Ośrodki pomocy społecznej stanowią największą i najbardziej kompleksową instytucję mającą na celu wspieranie finansowe, rzeczowe, doradcze, informacyjne i edukacyjne wszystkich osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Zdaniem ankietowanych mieszkańców największymi problemami / negatywnymi zjawiskami na terenie gminy Łazy są (w kolejności od największego):

- 1) patologie społeczne (61,8%),
- 2) dostęp do lekarzy specjalistów i ogólnie do opieki medycznej(60,7%),
- 3) ograniczona liczba usług opiekuńczych osób starszych i niepełnosprawnych (52,8%),
- 4) problem bezrobocia i jego skutków (52,8%),
- 5) niska jakość życia osób niepełnosprawnych (51,7%),
- 6) profilaktyka uzależnień skierowana do dzieci i młodzieży (46,1%),
- 7) bezpieczeństwo i ład publiczny (46,1%),
- 8) brak aktywizacji społecznej ludzi starszych (44,9%),

- 9) niska skuteczność w egzekwowaniu zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (43,8%),
- 10) za mała pomoc osobom najuboższym (finansowa, rzeczowa, usługowa) - (37,1%),
- 11) bezrobocie wśród osób młodych, w tym absolwentów (37,1%),
- 12) mała liczba placówek dla dzieci do 3 lat (żłobki) - (37,1%),
- 13) liczba mieszkań komunalnych, socjalnych (34,8%),
- 14) infrastruktura drogowa, wodociągowa, kanalizacyjna (33,7%),
- 15) brak wsparcia dla pracodawców i przedsiębiorczości (31,5%),
- 16) słabo rozpowszechniona instytucja i asystenta rodziny, rodzin wspierających (30,3%),
- 17) mała dostępność do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach, mała liczba imprez integracyjnych mająca na celu aktywizację mieszkańców (np. pikniki rodzinne), brak szkoleń umożliwiających podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych długotrwale bezrobotnych (zwłaszcza w wieku 50+), brak działań zmierzających do poprawy estetyki gminy, brak pomocy ze strony sąsiadów, małe wsparcie inicjatyw obywatelskich, brak działań profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych poświęconym przestępczości i jej skutkom, inne - (poniżej 30%).

Natomiast jako najważniejsze problemy społeczne rodzin ankietowani uznają: bezrobocie, alkoholizm, migrację osób młodych, niewydolność materialną rodziny, niezaradność życiową, problemy wieku podeszłego, izolację osób starszych, złe warunki mieszkaniowe, długotrwałą lub ciężką chorobę, rozpad więzi rodzinnych, samotne wychowywanie dzieci, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie, narkomania, brak poczucia bezpieczeństwa mieszkańców - przestępczość, bezdomność, inne. Jak widać z analizowanych ankiet największym problemem zarówno w kontekście rodzin jak i ogółu społeczeństwa (w zakresie zadań realizowanych przez pomoc społeczną) na którym - zdaniem respondentów, powinna skupić się pomoc społeczna są szeroko rozumiane patologie społeczne, problematyka starości i niepełnosprawności.

Analiza pytania dot. zagrożenia marginalizacją i wykluczeniem społecznym grup społecznych wykazała, iż wg mieszkańców najbardziej zagrożonymi grupami są: osoby starsze i samotne (47,2%), rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (44,1%), osoby chore, niepełnosprawne i ich rodziny (42,5%), rodziny i osoby dotknięte bezrobociem (42,7%), osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (38,2%), bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością (36%), rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne (19,1%), osoby samotnie wychowujące dzieci (18%), osoby opuszczające zakłady karne (14,6%), dzieci i młodzież (11,2%), inne.

3. Świadczenia z pomocy społecznej.

Świadczenia pomocy społecznej można podzielić na dwa rodzaje: świadczenia pieniężne i świadczenia niepieniężne.

1. Świadczenia pieniężne:

- a) zasiłek stały,
- b) zasiłek okresowy,
- c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- e) pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- f) świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach.

2. Świadczenia niepieniężne:

- a) praca socjalna,

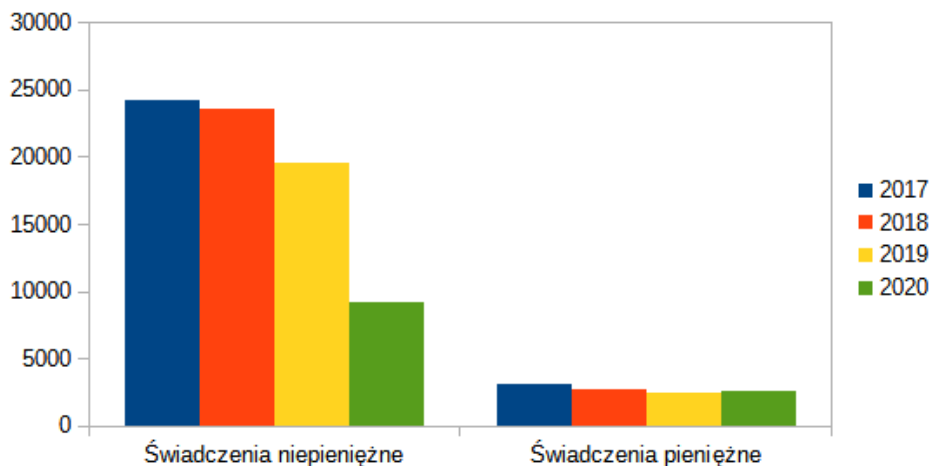
- b) bilet kredytowy,
- c) składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- d) składki na ubezpieczenie społeczne,
- e) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- f) sprawienie pogrzebu,
- g) poradnictwo specjalistyczne,
- h) interwencja kryzysowa,
- i) schronienie,
- j) posiłek,
- k) niezbędne ubranie,
- l) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- m) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- n) mieszkanie chronione,
- o) pobyt w domu pomocy społecznej.

W zależności od rodzaju świadczenia, różnią się one kryteriami kwalifikującymi do udzielania świadczenia.

Z pomocy społecznej mogą skorzystać:

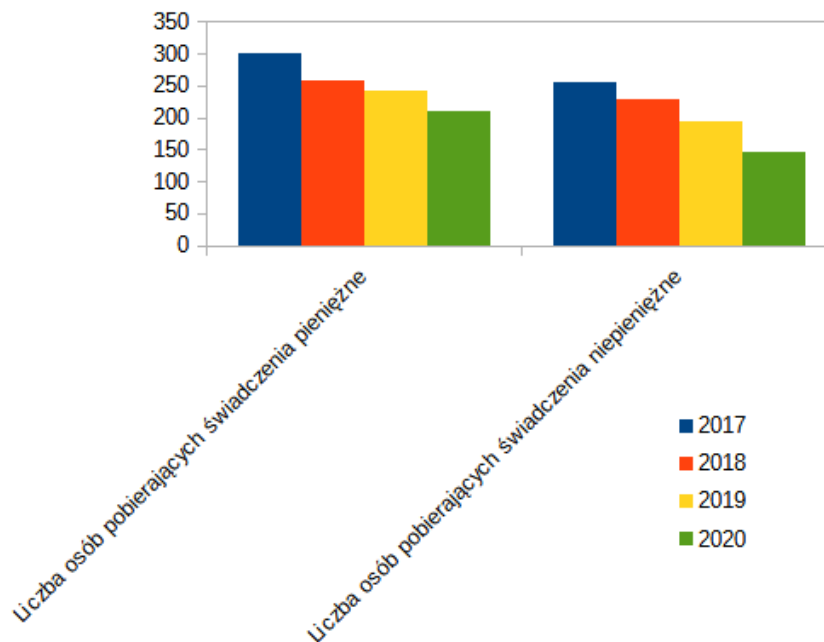
- osoby z polskim obywatelstwem, które mieszkają i przebywają w naszym kraju,
- cudzoziemcy, którzy mieszkają i przebywają w Polsce, a dzięki zezwoleniu mogą osiedlać się, być rezydentem długoterminowym państw Unii Europejskiej, mieszkać przez określony czas jako uchodźca z odpowiednim statusem, w ramach ochrony uzupełniającej, w ramach zgody na pobyt tolerowany,
- obywatele państw członkowskich UE i Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), którzy mieszkają i przebywają w Polsce,
- ich rodziny, które mają tutaj prawo pobytu lub stałego pobytu. Liczb świadczeń pieniężnych i niepieniężnych (wg danych OPS).

Rodzaj świadczenia	2017	2018	2019	2020
Świadczenia niepieniężne	24 221	23 527	19 605	9213
Świadczenia pieniężne	3 209	2 807	2 492	2607

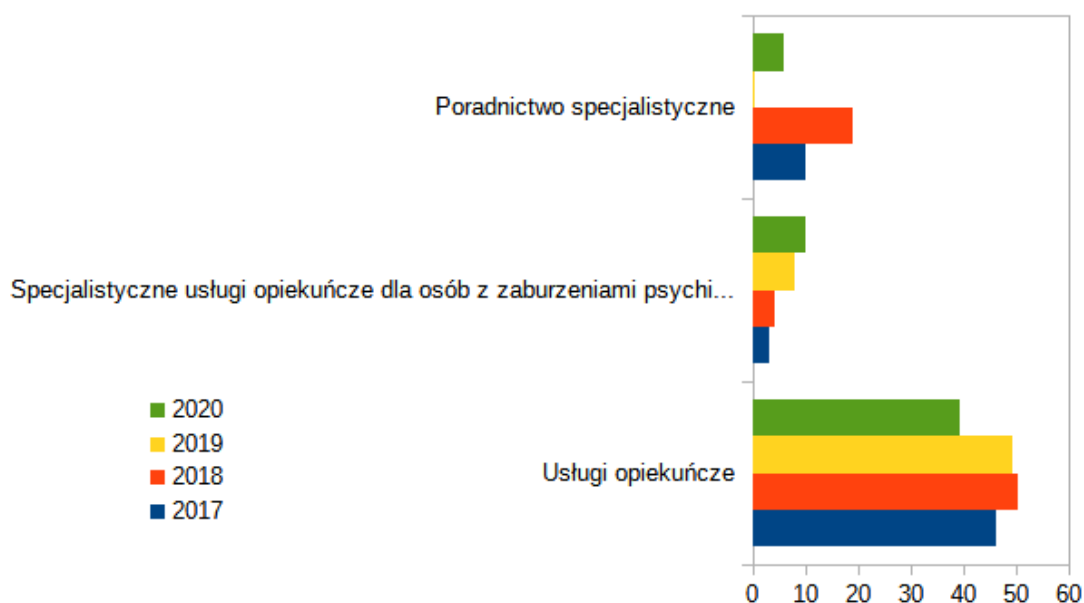
	2017	2018	2019	2020
--	------	------	------	------

Liczba osób pobierających świadczenia pieniężne	302	258	243	211
Liczba osób pobierających świadczenia niepieniężne	257	229	194	147

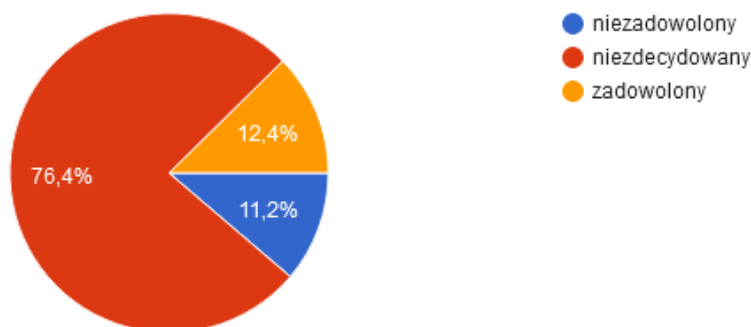
Liczba osób korzystających z usług realizowanych przez OPSW Łazy (wg danych OPS).

	2017	2018	2019	2020
Usługi opiekuńcze	46	50	49	39
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	3	4	8	10
Poradnictwo specjalistyczne	10	19	0	6

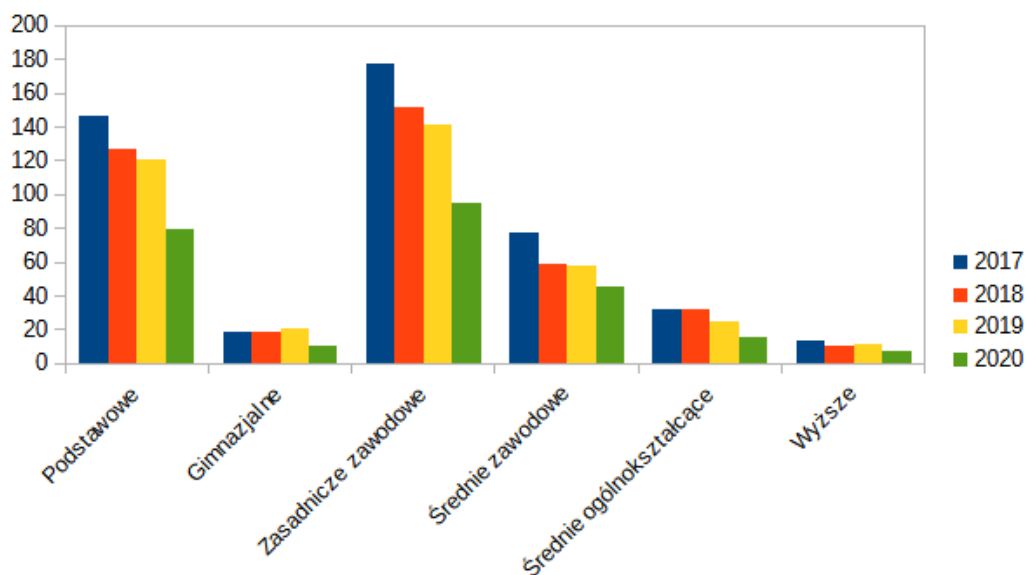
Dodatkowo w tut. Ośrodku można ubiegać się o świadczenia pieniężne w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28.11.2003r. (zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia opiekuńcze, świadczenia rodzicielskie), ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11.02.2016r. (świadczenie wychowawcze) oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 07.09.2007r. (świadczenia z funduszu alimentacyjnego).

Zdaniem ankietowanych mieszkańców gminy Łazy - 12 ankietowanych jest zadowolonych z dostępu do świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Łazy, niezadowolonych -11,2%, natomiast niezdecydowanych osób jest aż 76,4%.

Liczba osób według wykształcenia objętych pomocą społeczną w latach 2017-2020 (opracowano na podstawie danych OPS Łazy).

Wykształcenie klientów OPS Łazy	2017	2018	2019	2020
Podstawowe	147	127	121	80
Gimnazjalne	19	19	21	11
Zasadnicze zawodowe	178	152	141	95
Średnie zawodowe	78	59	58	46
Średnie ogólnokształcące	32	32	25	16
Wyższe	14	11	12	8

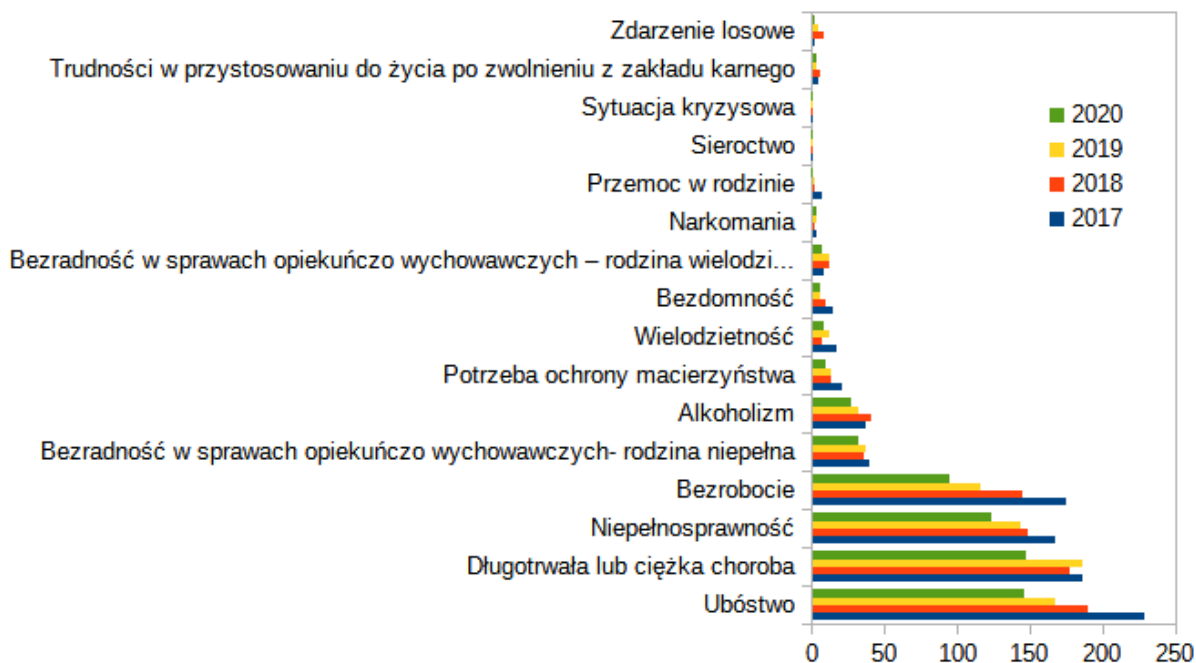
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji.

	Liczba świadczeniobiorców			
	2017	2018	2019	2020
Gmina Łazy	480	422	382	310
Powiat zawierciański (średnia)	368	323	297	258
Województwo śląskie (średnia)	741	655	597	538

Z powyższej analizy wynika, iż sytuacja osób korzystających z pomocy społecznej poprawia się co może być wypadkową sytuacji ekonomicznej w kraju (w szczególności pod kątem wsparcia rodziny ze świadczeń rodzinnych i opiekuńczych) oraz pracy pracowników socjalnych ze świadczeniobiorcami.

	2017	2018	2019	2020
Ubóstwo	228	190	167	146
Długotrwała lub ciężka choroba	186	177	186	147
Niepelnosprawność	167	148	143	123
Bezrobocie	174	145	116	94
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych – rodzina niepełna	39	35	36	32
Alkoholizm	37	40	32	27
Potrzeba ochrony macierzyństwa	20	13	13	9
Wielodzietność	17	7	12	8
Bezdomność	14	9	5	5
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych – rodzina wielodzietna	8	12	11	7
Narkomania	3	2	3	3
Przemoc w rodzinie	6	2	1	0

Sieroctwo	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	5	3	3
Zdarzenie losowe	1	8	4	1

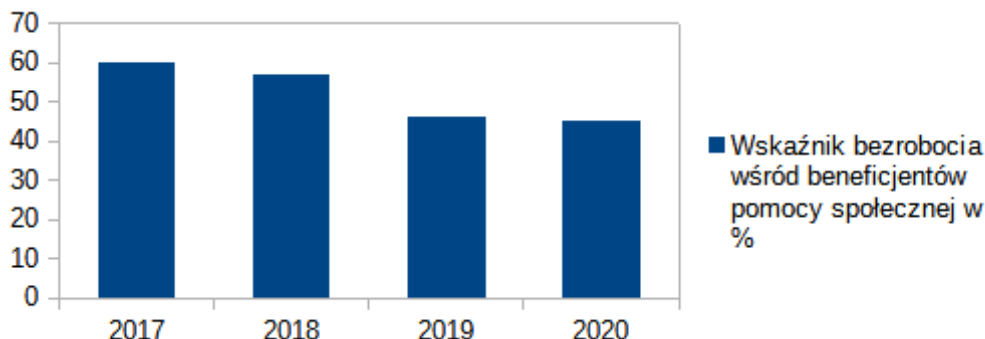
4. Bezrobocie a pomoc społeczna (dane wg OPS w Łazach).

Jednym z niezwykle ważnych obszarów działania polityki społecznej jest zwalczanie negatywnych skutków bezrobocia. Wskaźnik obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Wskaźnik deprivacji lokalnej określa liczbę pobierających świadczenia z pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców. Wskaźnik odzwierciedla niemożność pozwolenia sobie na rzeczy uważane przez większość ludzi jako pożądane lub nawet niezbędne do godnego życia. Deprywacja materialna definiowana jest jako wymuszona niemożność (a nie rezygnacja z własnego wyboru) zaspokojenia 4 z 9 następujących potrzeb:

- 1) opłacenia tygodniowego wyjazdu wszystkich członków gospodarstwa domowego na wypoczynek raz w roku,
- 2) spożywania mięsa, ryb (lub wegetariańskiego odpowiednika) co drugi dzień,
- 3) ogrzewania mieszkania odpowiednio do potrzeb,
- 4) pokrycia niespodziewanego wydatku (w wysokości odpowiadającej miesięcznej wartości granicy ubóstwa relatywnego, przyjętej w danym kraju, w roku poprzedzającym badanie),
- 5) terminowego regulowania opłat związanych z mieszkaniem, spłatą rat i kredytów,
- 6) posiadania telewizora kolorowego,
- 7) posiadania samochodu,
- 8) posiadania pralki,
- 9) posiadania telefonu (stacjonarnego lub komórkowego).

	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w %
--	--

2017	60
2018	57
2019	46
2020	45

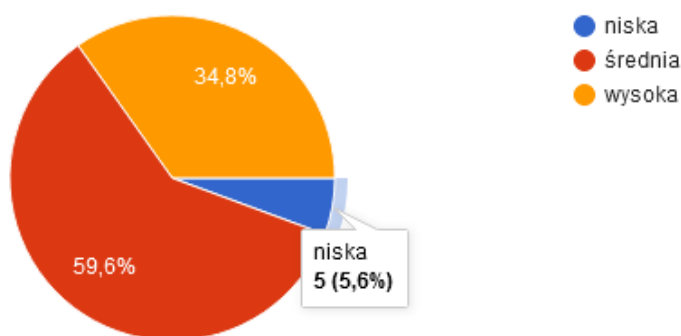

Powyższe zestawienie wskazuje iż w rozpatrywanym okresie maleje liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej, co sugeruje poprawę sytuacji na rynku pracy. Niestety biorąc pod uwagę sytuację aktualną spowodowaną pandemią, prawdopodobieństwo zmiany tej sytuacji jest wysokie, ze względu na izolację społeczną i obostrzenia związane z sytuacją gospodarczą.

5. Uzależnienia i przemoc w rodzinie.

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczuciu bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy. Wśród zadań realizowanych przez pomoc społeczną jest również udzielanie pomocy osobom uzależnionym, co reguluje ustawa o pomocy społecznej w art.3 pkt 9: „Pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: (...) alkoholizmu lub narkomanii (...)”. Pierwszym krokiem pomocy społecznej jest rozpoznanie potrzeb społecznych, które są w niewystarczającym stopniu zaspokajane przez inne instytucje zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Z kolei informacje o tych potrzebach docierają w wyniku zgłoszenia się klienta do pracownika socjalnego.

W oparciu o przeprowadzoną ankietyzację wśród mieszkańców gminy Łazy ustalono, iż skala problemu uzależnień (alkohol, narkotyki, tzw. dopalacze, inne) na terenie Gminy Łazy jest średnia (59,6%), 34,8% respondentów uznało iż jest to skala wysoka, jedynie 5,6% - niska.

Wg respondentów, największą przyczyną występowania uzależnień w gminie są indywidualne skłonności do popadania w nałogi (68,5%), zaraz potem - niezaradność życiowa (65,2%), bezrobocie, utrata pracy (55,1%), stres (40,4%), konflikty rodzinne, rozpad rodziny (38,2%), inne.

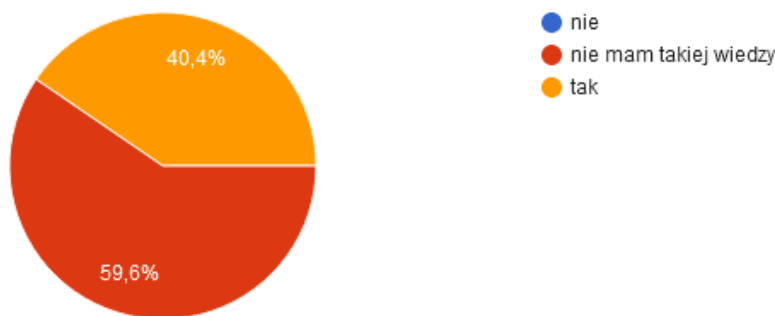
Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w Łazach funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która ma za zadanie:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,

- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawania napojów alkoholowych,
- zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy (limity i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe),
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta).

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składane są wnioski o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu. Corocznie w Gminie opracowywany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oparty o raporty badawcze i propozycje zadań pochodzące od lokalnych instytucji, placówek oświatowych i organizacji pozarządowych. Podstawowym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest zapobieganie powstawaniu i rozszerzaniu się zjawiska patologii społecznej, w szczególności nadużywania alkoholu i przemocy domowej oraz zmniejszenia rozmiarów aktualnie występujących zagrożeń w tej mierze. Działania realizowane w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są skierowane do wszystkich mieszkańców, tj. do osób dorosłych, dzieci i młodzieży, pracodawców, sprzedawców napojów alkoholowych, nauczycieli itp. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Wśród respondentów, aż 40,4% uważa że na terenie gminy Łazy występuje zjawisko przemocy domowej, natomiast 59,6% nie ma takiej wiedzy. Co jest ciekawe, brak osób które by uważały że takiego zjawiska w gminie Łazy nie ma.

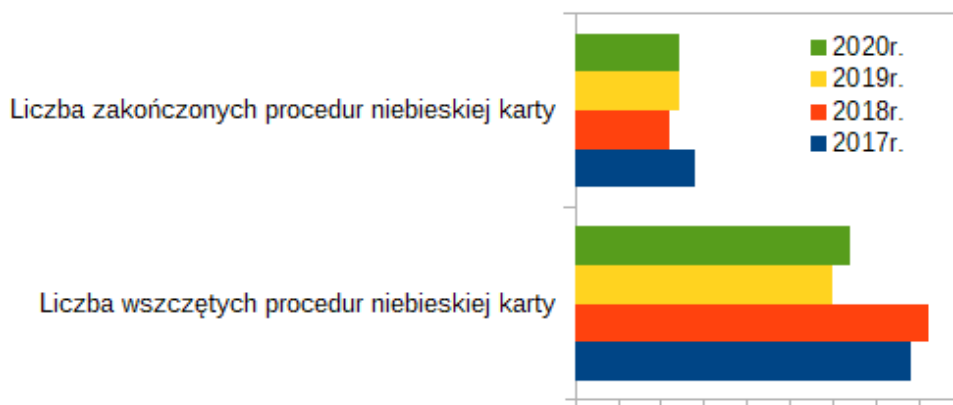
Analizując przyczyny przemocy domowej wskazane przez respondentów ustalono, iż najczęstszą przyczyną są uzależnienia (79,8%), nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi (57,3%), brak pracy (49,4%), wzorce pokoleniowe przemocy (48,3%), choroba psychiczna (28,4%), zazdrość (18%).

Najlepszym sposobem walki z przemocą domową byłoby - zdaniem ankietowanych mieszkańców, leczenie uzależnień (73%), zwiększenie dostępności poradnictwa prawnego i psychologicznego (70,8%), umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia osobom doświadczającym przemocy (58,4%), rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy (41,6%), inne.

Formy udzielonej pomocy ofiarom przemocy (wg danych z OPS Łazy).

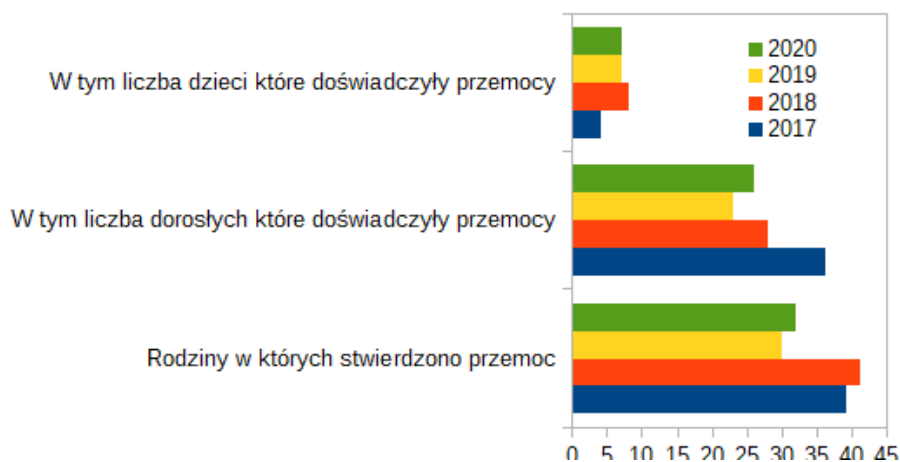
Rodzaj podjętych działań	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty	39	41	30	32
Liczba zakończonych procedur niebieskiej karty	14	11	12	12

Zespół interdyscyplinarny monitoruje na bieżąco realizację procedury „Niebieskie Karty”, powołuje grupy robocze, w skład których wchodzi przedstawiciele MOPS, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Wydziału Oświaty, a także kuratorzy sądowi. Zadaniem powoływanych grup jest opracowaniem i realizacja planu pomocy dla rodziny, monitorowanie jej sytuacji oraz dokumentowanie działań podejmowanych wobec problemowych rodzin, a także efektów tych działań.

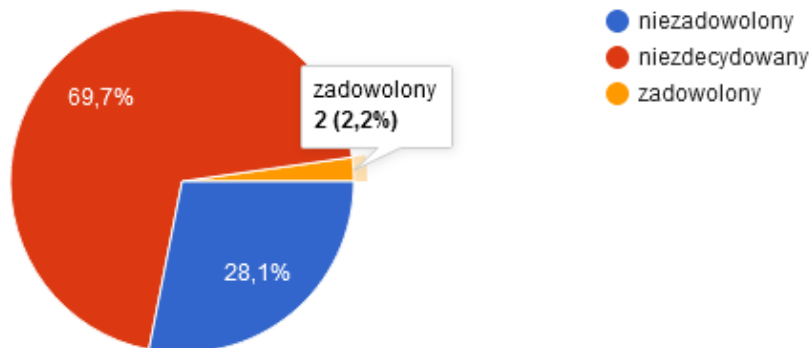
	Liczba osób którym udzielono pomocy			
	3	1	2	27
Rodziny z problemem alkoholowym, którym udzielono pomocy ze środków pomocy społecznej	3	1	2	27
Osoby w wyżej wymienionych rodzinach nadużywający alkoholu	26	22	24	29
Współorganizowanie wypoczynku z elementami terapii w tym z rodzin patologicznych	0	0	0	6
Osoby bezrobotne z problemem alkoholowym objęte pomocą	6	3	2	22

Zaburzone środowisko rodzinne w różnych jego obszarach funkcjonowania, utrwalanie agresji, przemocy i innych desocjalizacyjnych informacji w środkach masowego przekazu, głównie w telewizji i w internecie przyczynia się do wzrostu niekontrolowanych, często niekorzystnych społecznie zachowań dzieci i młodzieży, które są na granicy patologii a nawet wchodzi w konflikt z prawem.

Wypełniając ankietę mieszkańcy gminy Łazy ustosunkowali się również do pytania: Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży zamieszkującej na terenie Gminy Łazy dostrzega Pan/Pani najczęściej? Największym problemem okazało się sięganie po substancje uzależniające (77,5%), brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu (59,6%), uzależnienie od Internetu (52,8%), przestępczość, wandalizm, chuligaństwo (52,8%), brak pozytywnych wzorców, autorytetów (49,4%), przemoc (21,3%), zaniedbania socjalne (15,7%), inne.

Ważną kwestią, która ma związek z pomocą osobom wymagającym wsparcia ze strony pomocy społecznej jest dostępność doradztwa psychologiczno - prawnego w gminie Łazy, z którego 28,1% respondentów nie jest zadowolonych, a 69,7% nie potrafi opowiedzieć się za żadną ze stron.

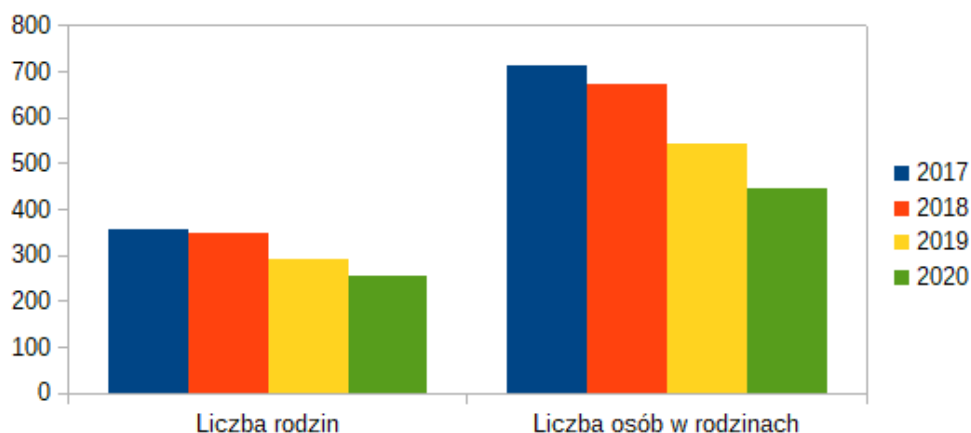

Działania profilaktyczne winny być realizowane w sposób planowy i świadomy w stosunku do dzieci i młodzieży w różnych środowiskach społecznych, szczególnie przez placówki oświatowo - wychowawcze i rodzinę w celu eliminowania bądź ograniczania bądź ograniczania zagrożeń społecznych tkwiących w różnych niekorzystnych wychowawczo sytuacjach zaburzających socjalizację.

6. Wspieranie rodziny i asystentury.

Według najprostszej definicji rodzina to nic innego, jak grupa osób, która jest ze sobą powiązana, najczęściej poprzez pokrewieństwo, ale też i powinowactwo czy wspólne zamieszkanie. Według socjologów jest to także jedna z najbardziej elementarnych komórek społecznych, na których opiera się całe społeczeństwo. Współczesna rodzina znajduje się pod wpływem przemian, ale jednocześnie realizuje swoje funkcje. Niestety nie każda rodzina jest w stanie sprostać narzuconemu stylowi życia i nie spełnia należycie swoich funkcji. Na skutek problemów związanych z brakiem pracy, stresem czy innymi problemami życia codziennego członkowie rodziny sięgają po alkohol lub inne substancje odurzające, co w wielu przypadkach prowadzi do przemocy lub pogarszania się sytuacji rodzinnej. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, stale się zmniejsza.

	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	358	351	294	255
Liczba osób w rodzinach	712	675	545	446

Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy OPS - wg danych z OPS Łazy.

Liczba dzieci w rodzinie	2017		2018		2019		2020	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób

1 dziecko	51	142	48	141	31	83	20	58
2 dzieci	27	107	26	97	26	98	18	65
3 dzieci	17	87	12	60	8	39	8	36
4 i więcej	8	60	9	67	7	45	5	31

Szczególną rolę we wspieraniu rodziny z ramienia Ośrodka Pomocy Społecznej pełni asystent rodziny. Zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o Wspieraniu Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej, rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych mogą otrzymać wsparcie w postaci asystenta rodziny. Asystent rodziny przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego, po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka. Po przeprowadzeniu wywiadu pracownik socjalny analizuje sytuację rodziny pod kątem jej potrzeb, zasobów, celów i jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, występuje on z takim wnioskiem. Celem pracy asystenta rodziny jest:

- pomoc we wzmacnianiu rodziny i wzbudzenie motywacji członków rodziny do rozwiązywania problemów i realizacji nałożonych celów,
- pomoc w rozwiązywaniu podstawowych problemów socjalnych i zdrowotnych rodziny,
- wsparcie w rozwiązywaniu dominujących problemów psychologicznych u członków rodziny,
- tworzenie warunków do wzrostu umiejętności wychowawczych rodziców i rozwiązywanie podstawowych problemów opiekuńczo - wychowawczych,
- tworzenie warunków do wzrostu umiejętności społecznych i aktywności społecznej rodziny,
- motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych dorosłych członków rodziny oraz ich aktywności zawodowej.

Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy.

Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny (wg danych OPS Łazach).

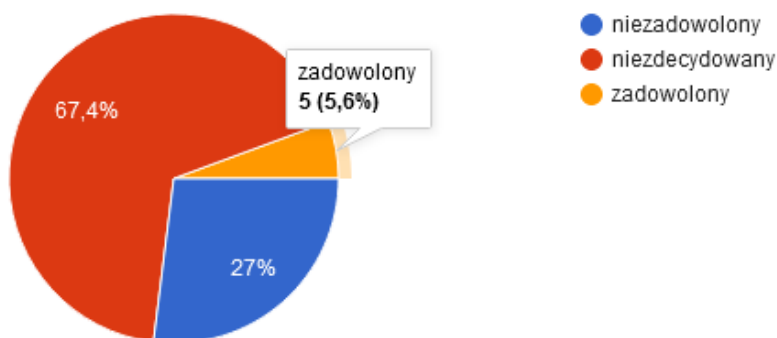
	2017	2018	2019	2020
Liczba asystentów rodziny	2	2	2	2
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenckich	31	25	28	28

7. Osoby starsze, niesamodzielne i z niepełnosprawnością.

Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny. Jak wskazują dane statystyczne - zwiększa się liczba osób po 60r. życia. Wg prognoz GUS sytuacja ta nie zmieni się. Dodatkowo na wydłużenie życia wpływa poprawa warunków bytu, wyższy poziom bezpieczeństwa pracy i większa troska o higienę życia. W rezultacie wydłuża się przeciętnie nie tylko czas trwania życia w zdrowiu, ale także w warunkach chorobowych. Najczęściej pomoc ta świadczona jest przez członków rodziny, jednak wzrastająca liczba osób niesamodzielnych i wydłużający się czas trwania życia w tym stanie sprawiają, że coraz częściej jest w rodzinie więcej niż jedna osoba wymagająca opieki. Jeżeli wziąć pod uwagę również zwiększoną mobilność osób w wieku produkcyjnym, problemem staje się brak możliwości opieki nad osobami schorowanymi i starszymi przez członków ich rodzin. Przed polityką społeczną stają więc wyzwania związane ze sprostaniem problemowi starzenia się społeczeństwa.

Celem działania pomocy społecznej jest zarówno pomoc doraźna, jak i zapewnienie pomocy w egzystencji tym osobom, które nie są w stanie zapewnić jej sobie same. Wzrasta popyt na usługi opiekuńcze, co - obok starzenia się społeczeństwa, wynika z dużej liczby osób niepełnosprawnych w wieku poprodukcyjnym. Osoby, które ze względu na wiek, choroby lub niepełnosprawność wymagają opieki, mogą otrzymać wsparcie, które jest kierowane głównie do osób samotnych. Mogą jednak ubiegać się o nie również ci, którymi - z różnych przyczyn- najbliższa rodzina nie jest w stanie się zaopiekować. Pomoc głównie jest udzielana w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania podopiecznego. Ta forma pomocy jest odpłatna, a wysokość opłat za świadczenie usług opiekuńczych jest uzależniona od dochodów osoby korzystającej z pomocy społecznej. Usługi świadczone przez opiekunki przyczyniają się do utrzymania odpowiedniego poziomu życia osób starszych, które w codziennym życiu doświadczają ograniczeń w zaspokajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb w miejscu zamieszkania, a poprzez to w dłuższej perspektywie przyczyniają się do opóźnienia momentu umieszczenia w placówkach całodobowej opieki.

Podczas przeprowadzonego badania ankietowego na mieszkańcach gminy Łazy ustalono że, aż 27% respondentów nie jest zadowolonych z opieki nad osobami starszymi na terenie gminy, zadowolonych jest 5,6% respondentów. Jednocześnie 67,4% nie jest w stanie się określić co do poziomu zadowolenia.

Jako najważniejsze problemy społeczne osób starszych respondenci podawali: izolacja społeczna (samotność) - 64%, niewystarczające środki finansowe - 53,9%, niepełnosprawność i schorzenia wieku starszego - 50,6%, ograniczony dostęp do usług opiekuńczych w formie instytucjonalnej-48,3%, ograniczony dostęp do długoterminowej opieki medycznej - 42,7%. Kolejne problemy to: bariery architektoniczne, brak wsparcia i opieki ze strony rodziny (odrzućcie rodziny).

Według danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w grudniu 2019r. w Polsce było 2,4 mln osób, pobierających świadczenia emerytalno - rentowe i ubezpieczonych przez płatników składek, które posiadały orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o niezdolności do pracy. W badanej zbiorowości osób z orzeczeniem przeważali mężczyźni, którzy stanowili 53,7%. Najwięcej mężczyzn i kobiet z orzeczeniem o niepełnosprawności lub niezdolności do pracy mieszkało w województwie śląskim.

Liczba osób zamieszkałych w gminie Łazy, które w poszczególnych latach otrzymały orzeczenia o niepełnosprawności (dane PCPR w Zawierciu).

		2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do stopnia niepełnosprawności i o niepełnosprawności		215	239	250	329
a)	Osoby powyżej 16 r. życia	193	219	229	308
	niepełnosprawne w stopniu lekkim	59	78	68	79
	niepełnosprawne w	95	99	99	132

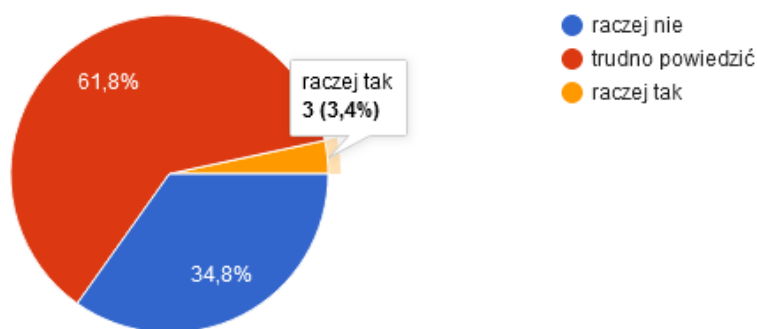
	stopniu umiarkowanym				
	niepełnosprawne w stopniu znacznym	39	42	62	89
b)	Osoby przed 16 r. życia	22	20	21	21
	w wieku 17-25	13	13	19	15
	w wieku 26-40	16	24	12	27
	w wieku 41-60	79	77	74	95
	w wieku pow. 60 r. życia	85	105	124	163
	Płeć:				
	Osoby po 16 r. życia				
	kobiety	103	112	124	167
	mężczyźni	90	107	105	133
	Osoby przed 16 r. życia				
	żeńską	6	3	9	5
	męską	16	17	12	16

Wg danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu zwiększa się liczba mieszkańców Gminy Łazy otrzymujących orzeczenie o niepełnosprawności, z przewagą liczby kobiet w stosunku do liczby mężczyzn, odwrotnie niż w przypadku osób przed 16 r. życia. Analiza danych wskazuje, iż najwięcej wydawanych orzeczeń dotyczy niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym i do 2019r. kształtowało się to na stałym poziomie.

Od 2020r. nastąpił znaczny wzrost liczby wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym dla mieszkańców gminy Łazy, przy czym należy zauważyć że liczba wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności rośnie w każdym rozpatrywanym aspekcie (za wyjątkiem osób do 16r.życia - gdzie jest ona stała oraz osób w wieku 17-25 r. życia, gdzie w 2020r. odnotowano spadek wydawanych orzeczeń). Jest to szczególnie niekorzystne, gdyż ma znaczny wpływ na potrzeby zdrowotne i społeczne tych osób, tj. opieka medyczna czy wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej.

Osoby niepełnosprawne i długotrwale chore korzystające z pomocy społecznej - opracowano na podstawie danych OPS w Łazach.

Rok	Klienci Ogółem	Niepełnosprawni	% w stosunku do wszystkich klientów OPS
2017	480	191	39,79
2018	422	130	42,63
2019	382	174	45,55
2020	310	142	45,81%

Wg ankietowanych mieszkańców jedynie 3,4% respondentów jest zdania, iż oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych w gminie jest wystarczająca, natomiast aż 34,8% jest przeciwnego zdania. Za największe problemy społeczne, które spotykają osoby niepełnosprawne lub niesamodzielne ankietowani uważają: utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych (58,4%), bariery architektoniczne i utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu (58,2%), brak miejsc pracy dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością (46,1%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (39,3%), ubóstwo i bieda (23,6%), problemy psychologiczne i zdrowotne (22,5%), izolacja rodzinna i społeczna (20,2%), brak akceptacji w środowisku lokalnym (18%), inne.

8. Świadczenia rodzinne, Fundusz alimentacyjny oraz świadczenia wychowawcze.

Świadczenia wypłacane przez OPS w 2017r.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Liczba świadczeniobiorców
Zasilek rodzinny + dodatki (ZR)	288	8818 + 695 (złotówka za złotówkę)	744
Becik (jednorazowa zapomoga)	109	109	109
Świadczenie rodzicielskie	73	460	74
Specjalny zasilek opiekuńczy (SZO)	12	99	12
Świadczenie pielęgnacyjne (ŚP)	405	405	405
Zasilek dla opiekuna (ZDO)	7	76	7
Zasilek pielęgnacyjny (ZP)	332	3566	334
„Za życiem”	0	0	0
Fundusz alimentacyjny (FA)	73	1354	109
Świadczenie wychowawcze – 500+	1022	1386	1386

Świadczenia wypłacane przez OPS w Łazach w 2018r.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Liczba świadczeniobiorców
Zasilek rodzinny + dodatki (ZR)	288	8695 + 944 (złotówka za złotówkę)	2036
Becik (jednorazowa zapomoga)	100	102	102
Świadczenie rodzicielskie	69	431	69
Specjalny zasilek opiekuńczy (SZO)	9	94	9
Świadczenie pielęgnacyjne (ŚP)	42	457	42

Zasilek dla opiekuna (ZDO)	5	49	5
Zasilek pielęgnacyjny (ZP)	312	3513	312
„Za życiem”	1	1	1
Fundusz alimentacyjny (FA)	90	1243	121
Dobry start	1225	1653	1653
Świadczenie wychowawcze – 500+	974	12633	1320

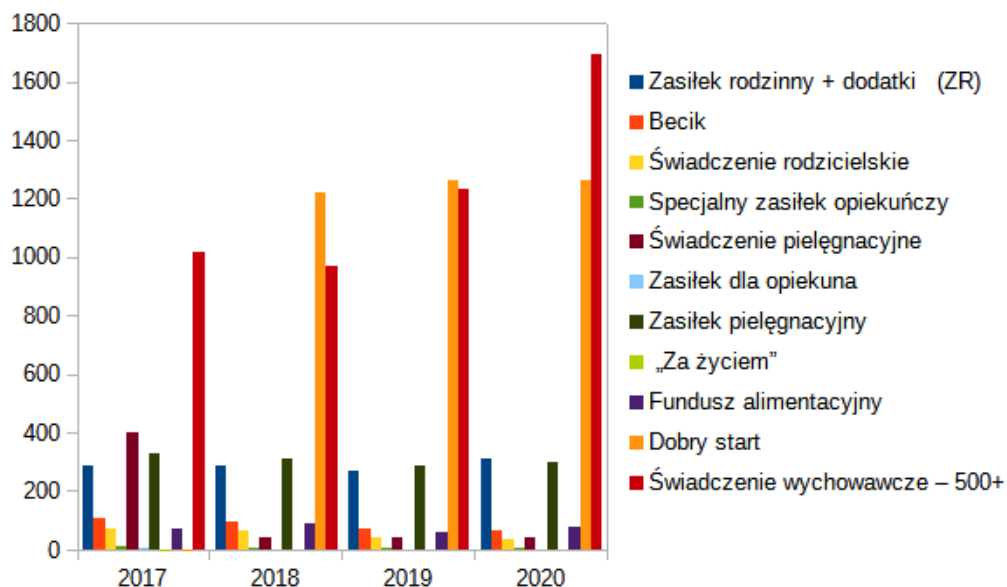
Świadczenia wypłacane przez OPS w 2019r.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Liczba świadczeniobiorców
Zasilek rodzinny + dodatki (ZR)	270	8237 + 987 (złotówka za złotówkę)	426
Becik (jednorazowa zapomoga)	72	73	73
Świadczenie rodzicielskie	42	325	42
Specjalny zasilek opiekuńczy (SZO)	9	85	9
Świadczenie pielęgnacyjne (ŚP)	44	459	44
Zasilek dla opiekuna (ZDO)	4	48	4
Zasilek pielęgnacyjny (ZP)	291	3505	291
„Za życiem”	2	2	2
Fundusz alimentacyjny (FA)	63	1156	92
Dobry start	1263	1726	1726
Świadczenie wychowawcze – 500+	1235	19725	3750

Świadczenia wypłacane przez OPS w 2020r.

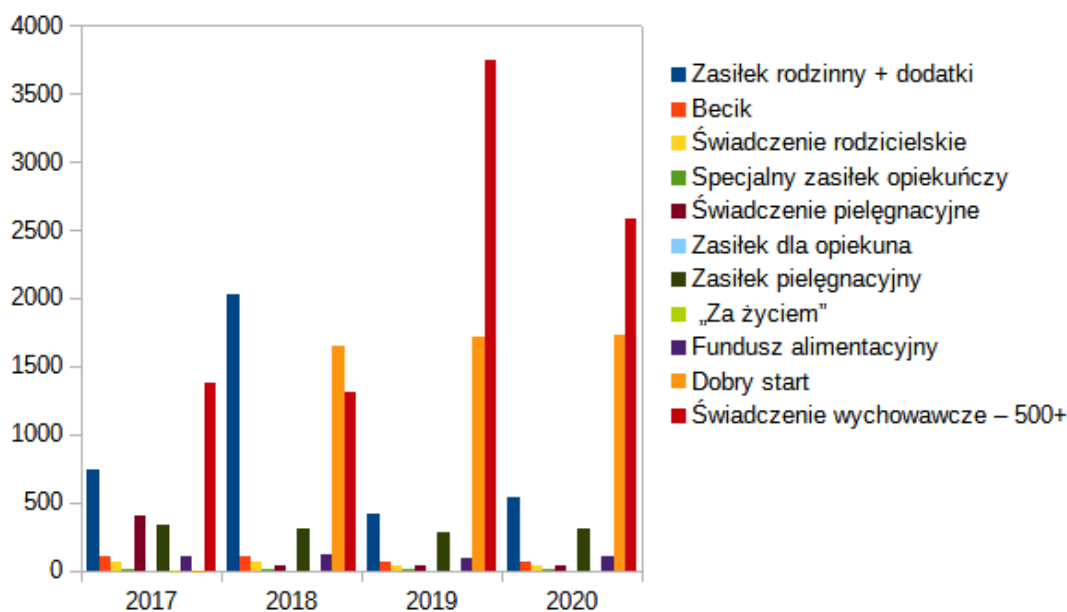
Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Liczba świadczeniobiorców
Zasilek rodzinny + dodatki (ZR)	313	1609 + 125 (złotówkę za złotówkę)	547
Becik (jednorazowa zapomoga)	68	68	68
Świadczenie rodzicielskie	40	291	41
Specjalny zasilek opiekuńczy (SZO)	9	107	9
Świadczenie pielęgnacyjne (ŚP)	45	503	44
Zasilek dla opiekuna (ZDO)	4	34	4
Zasilek pielęgnacyjny (ZP)	304	3408	306
„Za życiem”	2	4	4
Fundusz alimentacyjny (FA)	78	1081	103
Dobry start	1267	1732	1732
Świadczenie wychowawcze – 500+	1695	29274	2582

Liczba rodzin którym wypłacono świadczenia w latach 2017-2020.

2020.

Liczba świadczeniobiorców, korzystających ze świadczeń w latach 2017-2020.

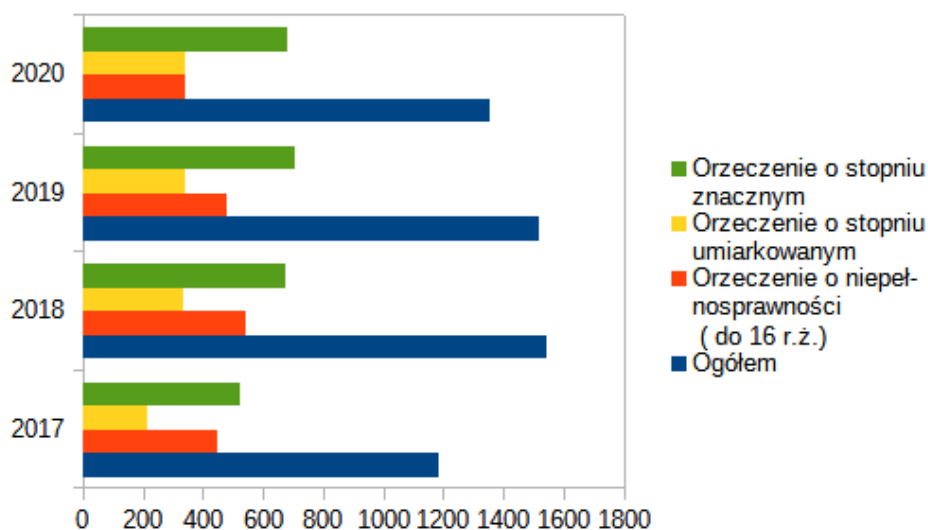
Niepełnosprawność w ramach świadczeń rodzinnych, Fundusz Alimentacyjny oraz świadczeń wychowawczych.

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Niepełnosprawność, zgodnie z kryterium ustawowym, to niemożność efektywnego pełnienia ról społecznych tj. wypełniania zobowiązania wynikającego z zajmowanej pozycji społecznej przy korzystaniu przez osobę z przysługujących jej przywilejów i praw według bardziej lub mniej określonego wzoru, a więc niemożność bądź trudności w codziennej aktywności i uczestnictwie wynikające z naruszenia sprawności organizmu. Zgodnie z obowiązującym prawem ocena stanu zdrowia nie jest jedynym wyznacznikiem niepełnosprawności, bowiem orzecznictwo o niepełnosprawności uwzględnia zarówno fizyczne, psychiczne jak i społeczne aspekty funkcjonowania człowieka. Wystąpienie tylko jednego z elementów np. naruszenia sprawności organizmu (potocznie utożsamianego z chorobą) nie musi zatem oznaczać, że mamy do czynienia z niepełnosprawnością. Natomiast intensywność tego czynnika nie wpływa bezpośrednio na ustaloną niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności, jeżeli w następstwie jego występowania nie dochodzi do istotnych ograniczeń w sferze społecznej lub zawodowej.

Liczba świadczeniobiorców z orzeczeniem o niepełnosprawności w podziale na stopień niepełnosprawności w ujęciu rocznym (wyłącznie rodzaje niepełnosprawności wskazane w ustawach) - dane OPS Łazy.

	2017	2018	2019	2020
Ogółem	1182	1539	1516	1353
Orzeczenie o niepełnosprawności (do 16 r.ż.)	445	538	476	336
Orzeczenie o stopniu umiarkowanym	214	332	336	339
Orzeczenie o stopniu znacznym	523	669	704	678

Liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności w podziale na wypłacane świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz świadczenia wychowawcze - wymóg posiadania orzeczenia zgodnego z ustawami.

	2017			2018			2019			2020		
	Orzeczenie o niepełnosprawności	Umiarkowana niepełnosprawność	Znaczna niepełnosprawność	Orzeczenie o niepełnosprawności	Umiarkowana niepełnosprawność	Znaczna niepełnosprawność	Orzeczenie o niepełnosprawności	Umiarkowana niepełnosprawność	Znaczna niepełnosprawność	Orzeczenie o niepełnosprawności	Umiarkowana niepełnosprawność	Znaczna niepełnosprawność
Zasiłek rodzinny	184	12	3	216	23	15	161	37	26	44	7	6
	199			254			224			57		
Świadczenie pielęgnacyjne	66	-	104	83	-	119	91	-	133	104	-	67
	170			202			224			373		
Zasiłek pielęgnacyjny	103	199	374	149	304	486	148	294	494	110	256	470

nacyjn y	676			939			939			836		
Specja lny zasilek opieku ńczy	-	-	21	-	-	23	-	-	25	-	-	22
	21			23			25			22		
Zasilek dla opieku na	-	-	19	-	-	22	-	-	21	-	-	22
	19			22			21			22		
Fundu sz alimen tacyjn y	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1
	1			1			1			1		
Świad czenie wychow y	9 1	3	1	9 5	5	3	7 6	5	4	-	-	-
	95			103			85			-		

IV. Analiza SWOT.

Analiza SWOT jest skuteczną i racjonalną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron obszaru związanego z pomocą społeczną Gminy Łazy oraz szans i zagrożeń, jakie są z nim związane. W rezultacie SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu pomocy społecznej gminy. Jednocześnie analiza stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania właściwych kierunków rozwoju.

Dodatkowa przedmiotowa analiza ujawnia obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu Gminy Łazy oraz skoncentrować uwagę na najważniejszych strategicznych czynnikach w każdej z czterech grup: S - Strength (mocne strony) W - Weaknesses (słabe strony) O - Opportunities (szanse w otoczeniu) T - Threats (zagrożenia w otoczeniu).

S - mocne strony	W - słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne - Rozwinięta polityka senioralna (Kluby Seniora, Uniwersytet III Wieku) - Wykwalifikowana kadra w obszarze pomocy społecznej - Zapewnienie pomocy rodzinom w formie asystenta rodziny, świetlicy środowiskowej, pracy socjalnej - Pomoc rodzinom zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych, ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawą „Za życiem” - Pomoc rodzinom zgodnie z ustawą o systemie oświaty w zakresie stypendiów i zasiłków szkolnych i dodatków mieszkaniowych - Działalność Miejskiego Ośrodka Kultury (np. sekcje zainteresowań, spektakle teatralne, koncerty, imprezy plenerowe) - Ogólnodostępne programy sportowe realizowane 	<ul style="list-style-type: none"> - Utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych, specjalistycznej opieki zdrowotnej - Występowanie problemów związanych z przemocą w rodzinie, uzależnieniami oraz nieporadnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych - Niedostateczne wsparcie psychologiczne rodzin - Brak mieszkalnictwa wspomaganego - Trudne warunki lokalowe rodzin - Problemy w funkcjonowaniu rodzin wielodzietnych - Bezrobocie rodziców i pozostałych pełnoletnich członków rodzin

<p>przez Wydział Rozwoju i Komunikacji Społecznej Urzędu Miejskiego w Łazach oraz OSiR</p> <ul style="list-style-type: none"> - Działania Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz skierowane do osób stosujących przemoc - Realizacja zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Łazy - Projekty społeczne realizowane przez Wydział Rozwoju i Komunikacji Społecznej Urzędu Miejskiego w Łazach 	
O- szanse	T - zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Możliwość pozyskania dofinansowania na realizację projektów z funduszy zewnętrznych - Ogólnopolskie regulacje w zakresie wsparcia rodzin wielodzietnych, tzw. „Karta Dużej Rodziny” - Przyjęcie nowych dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym wyznaczających kierunki rozwoju państwa, w szczególności sfery społecznej - Rosnąca rola organizacji pozarządowych - Promowanie rodzinnej pieczy zastępczej - Współdziałanie wielu podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej w celu rozszerzenia ofert, form i środków pomocy, co stwarza możliwość lepszego docierania do różnych grup i środowisk oraz finansowania działalności z różnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> - Nieznana skala następstw gospodarczych i społecznych spowodowanych pandemią COVID - Częste zmiany przepisów prawa wpływające na stanowienie norm prawa lokalnego, utrudniające długofalowe planowanie przedsięwzięć - Spowolnienie gospodarcze skutkujące wzrostem bezrobocia - Migracja ludności - Pojawianie się nieznanymi dotychczas problemów społecznych np. cyberprzemoc, stan epidemiczny.

1. Misja Gminy Łazy.

Gmina Łazy kompleksowo wspiera swoich mieszkańców

**Cel główny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łazy:
Zapewnienie godnego życia mieszkańcom i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.**

2. Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań.

Na podstawie analizy części diagnostycznej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łazy realizacja celu głównego odbędzie się poprzez realizację celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań.

Wyodrębniono 3 najważniejsze cele strategiczne, które zostały opracowane w odpowiedzi na główne problemy:

1. Kompleksowe wsparcie rodziny i rozwój jej zasobów.

2. Poprawa funkcjonowania oraz wzmocnienie współuczestnictwa osób starszych i niesamodzielnych w społeczności lokalnej.

3. Edukacja i realizacja działań w obszarze wsparcia rodzin dysfunkcyjnych.

Cel strategiczny 1. Kompleksowe wsparcie rodziny i rozwój jej zasobów.

Jednym z najistotniejszych zasobów jest rodzina jako podstawowy wymiar funkcjonowania poszczególnych zbiorowości społecznych, zarówno na poziomie krajowym, jak i lokalnym. Dlatego Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łazy wyodrębnia ten obszar jako jeden z głównych kierunków działań. Działania na rzecz osiągnięcia przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także indywidualne podejście do rodziny i jej problemów, w celu rozwijania kompetencji wszystkich jej członków - rodziców i dzieci stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej. Kompleksowe holistyczne podejście wymaga podjęcia szeregu inicjatyw aktywizujących rodzinę, zarówno w sferze zawodowej jak i społecznej. Oznacza także intensyfikację działań wspierających rodziny w sytuacji kryzysowej o niskim statusie materialnym, z trudnościami w pełnieniu roli opiekuńczo - wychowawczej. To także wyzwanie pod względem pracy koncepcyjnej, zmieniającej stereotypy i nieefektywne wzorce. Na podstawie analiz zawartych w części diagnostycznej, obszaru wsparcia dla rodziny nie sposób oddzielić od głównych problemów społecznych takich jak migracja ludności, problemy mieszkaniowe, bezrobocie, a także ogólnokrajowym spowolnieniem gospodarczym, spowodowanym epidemią SARS-CoV-2. Kontynuacja dobrych praktyk w zakresie wsparcia dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych (np. ubóstwo, choroba, uzależnienia, przemoc) zwiększy poziom bezpieczeństwa mieszkańców i zbuduje poczucie uczestnictwa w procesie budowania wspólnoty lokalnej. Kontynuacja wsparcia dla osób biernych zawodowo spowoduje uaktywnienie gospodarcze tego regionu i wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców, w szczególności osób pozostających pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej.

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty
1.1. Prowadzenie działań na rzecz rodzin w obszarze aktywizacji społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie programów profilaktycznych dla mieszkańców - Promowanie zdrowego modelu życia i pozytywnych wzorców rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - Wzmocnienie więzi rodzinnych - Wyjście rodzin z kryzysu - Aktywizacja społeczna - Zmiana wzorców funkcjonowania rodziny - Wzrost poczucia tożsamości ze wspólnotą lokalną
1.2 Rozwój zawodowy rodzin pozostających pod opieką pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie przedsiębiorczych postaw osób bezrobotnych - Wsparcie osób bezrobotnych w procesie aktywizacji zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie osób o niskim statusie materialnym - Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych - Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych

Cel strategiczny 2. Poprawa funkcjonowania w społeczności lokalnej osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnościami.

W obliczu postępującego procesu starzejącego się społeczeństwa, obserwowanego zarówno na poziomie lokalnym, krajowym jak i globalnym, zaspokojenie potrzeb seniorów i osób niepełnosprawnych w wymiarze społecznym i zdrowotnym stanowi jedno z największych wyzwań dla władz krajowych, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych. Starzenie się społeczeństw niesie ze sobą skutki i wyzwania nie tylko w obszarze społeczno - kulturowym, ale i gospodarczym, ponadto przy zmieniającej się diametralnie strukturze demograficznej większość systemów w obszarze socjalnym powinna ulec przemodelowaniu. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łazy zawiera działania zmierzające zarówno do zapewnienia kompleksowego systemu opiekuńczo - leczniczego ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb seniorów oraz osób niesamodzielnych i z niepełnosprawnościami, jak również stworzenie dla tych grup społecznych przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Należy także podkreślić konieczność rozwoju kapitału społecznego mieszkańców, co poprzez kształtowanie postaw obywatelskich przyczyni się do budowania relacji międzypokoleniowych (np. samopomocowe grupy sąsiedzkie). Niezwykle istotne jest również dostosowanie infrastruktury oraz usług opiekuńczych do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Strategia uwzględni współpracę z jednostkami powiatowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Planowane działania Gminy Łazy w tym obszarze przyczynią się zatem do powstania skoordynowanego, międzysektorowego systemu wsparcia, co skutkować będzie osiągnięciem drugiego z celów strategicznych.

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty
2.1. Rozwój aktywności	- Rozwój działalności Klubów	- Zwiększenie wsparcia dla osób z

<p>społecznej wśród osób starszych, niesamodzielnymi i z niepełnosprawnościami</p>	<p>Seniora oraz organizacji zrzeszających osoby starsze</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promowanie wśród społeczności lokalnej aktywnych postaw oraz samopomocy np. pomocy sąsiedzkiej - Promowanie i wspieranie solidarności międzypokoleniowej - Realizacja Programu „Wspieraj Seniora” - Propagowanie idei wolontariatu - Aktywizacja rodziny i środowiska sąsiedzkiego w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych osób starszych i niesamodzielnymi 	<p>niepełnosprawnościami, starszych i niesamodzielnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzmocnienie więzi społecznych - Zminimalizowanie ryzyka zagrożenia wykluczeniem społecznym - Likwidacja stereotypów na temat aktywności społecznej seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz niesamodzielnymi - Rozwój wolontariatu jako formy wsparcia - Zmniejszenie skali zjawiska izolacji społecznej związanej z pandemią koronawirusa
	<ul style="list-style-type: none"> - Współdziałanie z PCPR, PFRON w procesie likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych - Opracowanie koncepcji możliwości zwiększenia miejsc pobytu dla osób starszych - Upowszechnienie wiedzy nt. dostępnych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnymi - Realizacja spotkań ze specjalistami z zakresu opieki zdrowotnej - Rozwój usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych, w tym w ramach projektu Asystent osoby niepełnosprawnej i opieki wychowawczej 	<ul style="list-style-type: none"> - Likwidacja barier architektonicznych - Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych - Zwiększenie świadomości w obszarze zdrowego trybu życia i profilaktyki zdrowotnej - Popularyzacja działalności organizacji pozarządowych zajmujących się wsparciem osób z niepełnosprawnościami - Zwiększenie możliwości różnorodnych form wsparcia dla seniorów, osób niesamodzielnymi i z niepełnosprawnościami.

Cel strategiczny 3. Edukacja i realizacja działań w obszarze wsparcia rodzin dysfunkcyjnych.

Oferta dodatkowych zajęć edukacyjnych powinna zostać dostosowana także dla tych uczniów, którym brakuje pasji i motywacji. Szybki rozwój nauki i techniki sprawia, że gwałtownie rosną wymagania dydaktyczne, przez co nauka staje się trudna i nie wszyscy uczniowie są w stanie sprostać stawianym im wymaganiom. Dzieci takie nie czynią postępów w nauce szkolnej, często otrzymują słabe oceny, żyją w poczuciu krzywdy, niejednokrotnie skazane są na brak sukcesów edukacyjnych. Dlatego tak istotne jest poszerzenie spectrum działań wspierających w tym obszarze. Rodzina dysfunkcyjna postrzegana jest jako system, w którym następuje zakłócenie w istocie relacji oraz w pełnieniu określonych ról i funkcji. Pogłębiająca się dysfunkcja rodziny może stać się podłożem do powstania zachowań patologicznych, zarówno u dorosłych jak i wśród młodzieży. Gmina Łazy dostrzegając wagę problemu, podejmuje szereg działań, które mogą stać się w pełni efektywne tylko poprzez ich kontynuację i dalszy rozwój (np. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łazach). Mimo to nadużywanie alkoholu oraz substancji psychoaktywnych, a także często związana z nim przemoc w rodzinie nadal stanowią jeden z najbardziej istotnych problemów społecznych Gminy Łazy. Powyższy problem stwarza konieczność podjęcia międzyinstytucjonalnej współpracy, opartej nie tylko na wymianie informacji, lecz także na spójnych, wielotorowych działaniach. Odpowiednie programy profilaktyczne, edukacyjne, inicjatywy społeczne, działania promocyjne oraz wsparcie terapeutyczne pozwolą na realizację trzeciego z celów strategicznych w Gminie Łazy.

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty
<p>3.1 Działania wspierające edukację dzieci z problemami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój pasji i zainteresowań wśród uczniów

<p>dydaktycznymi</p>	<p>alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez zwiększenie liczby zajęć pozaszkolnych przy wykorzystaniu bazy lokalowej placówek szkolnych, zaplecza sportowego Gminy oraz budynku Centrum Usług Społecznych (np. prowadzenie świetlicy środowiskowej „Stokrotka”,</p> <p>- Indywidualne wsparcie uczniów z trudnościami w nauce</p>	<p>- Zwiększenie możliwości wsparcia uczniów z trudnościami dydaktycznymi</p> <p>- Pomoc uczniom w rozwijaniu swoich pasji oraz w pracach domowych na Świetlicy Środowiskowej</p>
<p>3.2 Rozwój działań w zakresie edukacji na temat form i skutków uzależnień i przemocy</p>	<p>- Publikacje na temat problemów alkoholowych,</p> <p>- Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia skutków uzależnień i przemocy,</p> <p>- Realizacja działań w oparciu o np. program przeciwdziałania cyberprzemocy, Gminny program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<p>- Wzrost świadomości społecznej na temat skutków uzależnień</p> <p>- Zmniejszenie zjawiska przemocy</p> <p>- Zmniejszenie liczby osób uzależnionych</p>
<p>3.3 Wsparcie psychologiczne i merytoryczne dla osób uzależnionych, współuzależnionych</p>	<p>- Prowadzenie terapii dla ofiar przemocy i terapii uzależnień</p> <p>- Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie przez działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych</p> <p>- Doradztwo psychologiczno - prawne</p> <p>- Wspieranie działań profilaktycznych i wczesnej interwencji w rodzinie</p>	<p>- Zwiększenie dostępu do usług terapeutycznych</p> <p>- Wzrost efektywności działań prewencyjnych</p> <p>- Wzrost aktywności lokalnych grup wsparcia</p>
<p>3.4 Działania na rzecz minimalizacji skutków uzależnień i przemocy</p>	<p>- Współdziałanie Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałania pojawiającym się patologiom</p> <p>- Podejmowanie działań interdyscyplinarnych ograniczających zjawisko przemocy w szkole i środowisku rówieśniczym</p> <p>- Systematyczny monitoring sprzedaży alkoholu w punktach sprzedaży napojów alkoholowych</p> <p>- Monitoring przebiegu zmian w rodzinach dotkniętych przemocą w ramach procedury „Niebieska Karta”</p>	<p>- Zwiększenie kompetencji kadry z obszaru pomocy społecznej, jednostek policji oraz specjalistów psychologów w zakresie metod pracy z ofiarami przemocy i uzależnień</p> <p>- Zmniejszenie zjawiska patologizacji społeczeństwa</p>

3. Harmonogram realizacji poszczególnych celów operacyjnych w latach 2021 – 2027.

Harmonogram realizacji poszczególnych celów operacyjnych zakłada ich wdrażanie w sposób ciągły w latach 2021 - 2026. Konkretny czas realizacji danego celu będzie uzależniony od:

- możliwości pozyskania finansowania danego celu, w tym w szczególności ze źródeł zewnętrznych,
- stopnia zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Przewiduje się następujące źródła finansowania celów zawartych w Strategii:
- środki własne,
- środki z budżetu centralnego,
- środki organizacji, które będą wspólnie z OPS realizować projekty,
- środki funduszy krajowych,
- środki strukturalne Unii Europejskiej.

Źródła i ramy finansowe na poszczególne lata realizacji Strategii.

Rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki społecznej (w PLN)
2021	22 862 129,33
2022	23 456 544,69
2023	24 066 414,85
2024	24 692 141,63
2025	25 334 137,31
2026	25 992 824,88
2027	26 668 638,32

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łazy przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2017-2020 opracowana na podstawie planów finansowych Ośrodka Pomocy Społecznej w Łazach przy uwzględnieniu ryzyk finansowych - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja. W prognozie na lata 2021 - 2027 zastosowano średnią wzrostu 2.60% wyliczoną na podstawie średnich wydatków na politykę społeczną. Miasto Łazy będzie na bieżąco analizować sposoby pozyskania finansowania zewnętrznego dodatkowych projektów i inicjatyw. Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju gminy będzie zależeć w szczególności od wielkości środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce i zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa.

V. Monitoring i ewaluacja Strategii.

Organem koordynującym wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie OPS w Łazach zgodnie z art. 110 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej. Monitoring realizacji strategii umożliwi:

- obserwację stanu zaawansowania realizacji poszczególnych działań, umożliwiających aktualną identyfikację problemów w ich realizacji,
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
- weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków,
- kontrolę postępu prac związanych z realizacją poszczególnych celów operacyjnych.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania. Dokument wyznaczył główne kierunki w jakich należy podążyć by osiągnąć zamierzone cele. Jednak nie wszystkie zdarzenia da się przewidzieć, dlatego tak istotny jest monitoring Strategii. W szczególności w obecnej sytuacji, kryzysu związanego z pandemią, stały nadzór i kontrola stają się jednym z głównych elementów prawidłowej realizacji założonych celów. Monitorowanie odbywać się będzie z wykorzystaniem wskaźników realizacji określonych w Strategii dla każdego z celów operacyjnych. System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. System ewaluacji polega na ocenie i interpretacji zgromadzonych danych dotyczących realizacji strategii w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów jakości oraz efektów wdrażania poszczególnych działań. Ponadto ewaluacja pozwala wyjaśnić, dlaczego wartości wskaźników nie zostały zrealizowane i jakie są przyczyny wystąpienia problemów oraz jak je rozwiązać.

UZASADNIENIE

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi dokument ogólny i otwarty, który ma stanowić podstawę do opracowania kolejnych programów i projektów szczegółowych dotyczących rozwiązywania najważniejszych kwestii społecznych występujących w gminie - a mianowicie do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Ma również doprowadzić do integracji społecznej oraz umożliwić pozyskiwanie przez samorząd środków zewnętrznych, głównie w ramach programów rządowych oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego jak również współpracy przedstawicieli administracji rządowej, partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.